

Identifying the Business Model Canvas of Streaming Media Platforms Based on Osterwalder's Business Model (Case Study: Filimo)

Mitra Afzali Farooji (**Corresponding Author**)

PhD., Department of Media Management, Faculty of Management, University of Tehran, Tehran, Iran. E-mail: afzali.ir@gmail.com

Mina Noori

MSc., Department of Media Management, School of Culture and Communication, Sooreh University, Tehran, Iran. E-mail: minoooo.1375@gmail.com

Abstract

Objective

Nowadays, the increasing growth of technology and the significant impact of the media have led the global towards the use of new and interactive media. One of these media that has started to move towards progress in the world in recent years is video-on-demand services. The activity of these platforms in our country has expanded at a remarkable speed in the past years, and especially during the outbreak of the Coronavirus, it has shown that it can overtake its traditional competitors, such as television and cinema, and even foreign competitors; As the report shows that in 1400, the number of active installations of the Netflix platform by Iranian users is only 10 million users.

According to the reports received on the bandwidth consumption of VOD platforms, Alexa rank, application installation statistics and other comparable criteria, "Filimo" has the largest share with about 65% of Iran's VOD market. The present research aims to identify the business model canvas of streaming media platforms based on the business model of Osterwalder (case study: Filimo).

One of the most complete business models that is used more than any other model in the world is Osterwalder's business model canvas. A business model is a template for developing a model for a new business or registering an existing model used in a business. According to Osterwalder's definition, a business model is a conceptual tool that includes a set of elements and their relationship and shows the company's logic for generating revenue. OSterwalder's business model consists of

nine main components, which are: value proposition, customer segments, channels, customer relationships, key resources, key activities, key partnerships, revenue streams, and cost structure.

Research Methodology

This research is exploratory in nature, qualitative in terms of measuring method, and practical in terms of purpose. In this research, a non-random snowball sampling method was used. The target community of this research included media elites, experts and managers of new media platforms and experts in the field of media business in streaming media platforms, with 15 of them semi-structured interviews were conducted and the interviews were conducted until theoretical saturation occurred. The method of data analysis in this research was thematic analysis. To ensure the validity of the research findings, the four criteria suggested by Spezial, Strobert and Carpenter (2011) were used. The four criteria include acceptability, reliability, verifiability and transferability.

Findings

The results of the research showed that the values proposed by Filimo include qualitative content, the right to choose content, ease of access and suitable user experience. Also, the results showed that the general category of Filimo's audience included children, youth and teenagers, adults and the general public. Advertising is the main distribution channel of Filimo. Filimo's distribution channels include the website, word-of-mouth advertising, billboards, SMS advertising and social networks. Another result of the research was that from the point of view of the participants in the research, the strength of Filimo's relationship with its users through the production of content tailored to the customer, extensive advertising, good communication with the customer, and even the audience's participation in content creation and organic support from the Aparat platform. is guaranteed; But the weakness of Filimo's relationship with its customers is due to the lack of a systematic feedback system. Also, the results showed that Filimo has several general key activities, including the development of technical and human infrastructure, quality content production, marketing and advertising, and the pursuit of intellectual property.

Discussion & Conclusion

Filimo's key resources include financial and human resources, equipment and infrastructure, audiences, content and advertising. Filimo's key partners include

directors and producers, film and series production companies, telecommunication and internet companies and other institutions. Filimo's cost structure includes content production and purchase, human resources, support and infrastructure, and marketing. Filimo has several revenue streams including subscriptions, advertising and sponsorships. Also, other general factors affecting the success of Filimo are strong network, intelligence and timing, social concerns and previous successful experience.

The characteristics of the ecosystem in which Filimo is present include decentralization, interconnectedness, competition and cooperation, providing complementary products and regulation by the regulatory body. Other factors of Filimo stability include the basic productivity of Filimo, the ability to survive against internal or external shocks, providing a competitive advantage from various sources and the ability to change during environmental changes, the ability to create pristine corner spots, and finally, changing the attitude of the defensive mode to the active.

Keywords: Business model canvas; Filimo; Osterwalder's business model; platform; Streaming media.

Citation: Afzali Farooji, Mitra & Noori, Mina (2022). Identifying the business model canvas of streaming media platforms based on Osterwalder's business model (Case study: Filimo). *Media Management Review*, 1(3), 387- 412. (*in Persian*)

Media Management Review, 2022, Vol. 1, No.3, pp. 387-412
doi: <https://doi.org/10.22059/MMR.2023.363572.1054>
Published by University of Tehran, Faculty of Management
Article Type: Research Paper
© Authors

Received: July 10, 2022
Received in revised form: October 09, 2022
Accepted: November 16, 2022
Published online: December 21, 2022

شایا الکترونیکی: ۰۲۶۱-۱۷۷۴

پژوهشی‌های مدیریت رسانه

شناسایی بوم مدل کسبوکار پلتفرم‌های شبکه نمایش خانگی بر اساس مدل کسبوکار

استروالدر (مطالعه موردي: فيليمو)

ميتراءفضلی فاروجی (نويسنده مسئول)

دکتر، گروه مدیریت رسانه، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: afzali.ir@gmail.com

مینا نوری

کارشناسی ارشد، گروه مدیریت رسانه، دانشکده فرهنگ و ارتباطات، دانشگاه سوره، تهران، ایران. رایانامه: minooooo.1375@gmail.com

چگیده

هدف: هدف پژوهش حاضر شناسایی مدل کسبوکار پلتفرم‌های شبکه نمایش خانگی و بهطور خاص فيليمو، بر اساس مدل کسبوکار استروالدر است.

روش: اين پژوهش از نظر ماهیت اكتشافي، از نظر سنجش روش کيفي و از نظر هدف کاربردي است. در اين پژوهش از روش نمونه‌گيری غيرتصادفي گوله برفي استفاده شده است. جامعه هدف اين پژوهش خبرگان رسانه‌اي، كارشناسان و مدیران پلتفرم‌های نوين رسانه‌اي و صاحب‌نظران حوزه کسبوکار رسانه‌اي در شبکه نمایش خانگی كشور بودند که با ۱۵ نفر از آن‌ها مصاحبه نيمه‌ساختاريافته صورت گرفت و مصاحبه‌ها تا زمان اشیاع نظری ادامه يافت. روش تجزيء و تحليل داده‌ها نيز تحليل مضمون بوده است.

يافته‌ها: پس از پياده‌سازی مصاحبه‌ها، تحليل و کدگذاري باز و سپس کدگذاري محوري صورت گرفت. بدین ترتيب ارزش‌های پيشنهادی، بخش‌بندی مشتریان، کانال‌های توزيع، روابط با مشتریان، فعالیت‌های کلیدی، مشارکت‌های کلیدی، ساختار هزينه و جريان‌های درآمدی پلتفرم شبکه خانگی فيليمو احصا شد.

نتيجه‌گيري: نتائج پژوهش نشان داد که ارزش‌های پيشنهادی فيليمو عبارت‌اند از: محتوا، حق انتخاب محتوا، سهولت دسترسی و تجربه کاربری مناسب. دسته‌بندی مخاطبان فيليمو، تمامی گروه‌ها از کودک تا بزرگسال را دربرمی‌گيرد. کانال‌های توزيع فيليمو در قالب تبلیغات (از تبلیغات دهن بهان تا شبکه‌های اجتماعی) است. روابط فيليمو عبارت‌اند از: تولید محتواهای متناسب با مشتری، تبلیغات، تجربه کاربری مناسب، برخورداری از پشتيبانی آپارات و بازخورگيري کمایش ضعيف. فعالیت‌های کلیدی فيليمو توسعه زيرساخت فني و انساني، توليد محتواي با كيفيت، بازاريابي و تبلیغات و پيگيري مالكيت معنوی را شامل می‌شود. متابع کلیدی فيليمو عبارت‌اند از: مالي و انساني، تجهيزات و زيرساخت، مخاطبان، محتوا و تبلیغات. شركاگر فيليمو کارگردان‌ها و تهيه‌کنندگان، مؤسسه‌های توسيع فيليم و سريال، شركت‌های مخابراتي، ايترتي و نهادهای ديگر هستند. ساختارهای هزينه‌اي فيليمو عبارت‌اند از: توليد و خريد محتوا، متابع انساني، پشتيبانی و زيرساخت و بازاريابي. فيليمو چندين جريان درآمدی همچون اشتراك، تبلیغات و اسپانسری دارد. همچنین ساير عوامل کلي مؤثر بر موفقیت فيليمو عبارت‌اند از: شبکه قوي، هوشمندي و زمان‌شناسي، دغدغه اجتماعي و تجربه موفق قبلی.

کلیدواژه‌ها: بوم مدل کسبوکار؛ پلتفرم؛ شبکه نمایش خانگی؛ فيليمو؛ مدل کسبوکار استروالدر.

استثناء: افضلی فاروجی، مینا و نوری، مینا (۱۴۰۱). شناسایی بوم مدل کسبوکار پلتفرم‌های شبکه نمایش خانگی بر اساس مدل کسبوکار استروالدر (مطالعه موردي: فيليمو). بررسی‌های مدیریت رسانه، ۱(۳)، ۳۸۷-۴۱۲.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۴/۱۹

بررسی‌های مدیریت رسانه، ۱۴۰۱، دوره ۱، شماره ۳، صص. ۳۸۷-۴۱۲

تاریخ ویرایش: ۱۴۰۱/۰۷/۱۷

ناشر: دانشکده مدیریت دانشگاه تهران

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۸/۲۵

نوع مقاله: علمي - پژوهشي

تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۰۹/۳۰

© نويسندهان

doi: <https://doi.org/10.22059/MMR.2023.363572.1054>

مقدمه

امروزه رشد روزافرون فناوری و تأثیر چشمگیر رسانه‌ها، حرکت جهانی را به سمت بهره‌گیری از انواع رسانه‌های نوین و تعاملی برده است. یکی از این رسانه‌ها که در سال‌های اخیر حرکت خود را به سمت پیشرفت در جهان آغاز کرده، سرویس‌های ویدئویی درخواستی است. فعالیت این پلتفرم‌ها در کشور ما نیز در سال‌های گذشته با سرعت چشمگیری گسترش پیدا کرده و به خصوص در دوران شیوع ویروس کرونا نشان داده است که توانایی ریودن گوی سبقت از رقیبان سنتی خود، مانند تلویزیون و سینما و حتی رقبای خارجی را دارد؛ آنچنان که گزارش وضعیت صنعت صوت و تصویر فراغیر در سال ۱۴۰۰ نشان از آن دارد که آمار نصب فعال پلتفرم نتفلیکس^۱ توسط کاربران ایرانی تنها ۱۰ میلیون کاربر است.^۲ همچنین اعلام شده است که با وجود سهم بیشتر عرضه محتوای خارجی در VoD^۳‌ها، کاربران بیشتر به تماشای محتوای داخلی نشسته‌اند و مجموعه ترافیک اینترنتی سایتها پخش کننده صوت و تصویر فراغیر ۸۶۸۱۲/۶۴ ترابایت بوده است^۴ (ساترا، ۱۴۰۰).

در بین سرویس‌های ویدئویی درخواستی که در ایران فعالیت می‌کنند، مطابق با گزارش‌های دریافت شده از مصرف پهنه‌ای باند پلتفرم‌های VOD روی شبکه شرکت‌های اینترنتی کشور، رتبه الکسا^۵، آمار نصب اپلیکیشن و دیگر معیارهای مقایسه‌ای قابل استناد، «فیلیمو» با در اختیار داشتن حدود ۶۵ درصد از بازار VOD کشور، بزرگ‌ترین پلتفرم شبکه نمایش خانگی ایران است (راتا، ۱۴۰۰). فیلیمو طی شش ماه نخست سال ۱۴۰۱، بیش از ۵۷۴ میلیارد تومان درآمد داشته که بخش اعظم آن از فروش اشتراک بوده است. بر اساس آنچه فیلیمو تا شش ماهه اول ۱۴۰۱ منتشر کرده است، بیش از یک میلیون و ۱۰۰ هزار کاربر فعال داشته که این آمار، از ۱۵۴ برابر شدن کاربران این پلتفرم از سال ۹۵ تا امروز حکایت می‌کند. اگر برای هر اشتراک فیلیمو، به طور میانگین ۲/۵ نفر استفاده کننده در نظر بگیریم، به طور ماهانه حداقل نزدیک به دو میلیون و هفتصد هزار نفر، بیننده فیلیمو هستند. براساس آنچه فیلیمو در همین گزارش منتشر کرده، میزان تماشای فیلم و سریال بر حسب دقیقه در این پلتفرم در طول چهار سال ۴۱ برابر رشد داشته است. یعنی از ۷۰۰ میلیون دقیقه در سال ۱۳۹۶ به ۳ میلیارد دقیقه در سال ۱۳۹۷ و ۶ میلیارد دقیقه در سال ۱۳۹۸ و ۲۹ میلیارد دقیقه در سال ۱۳۹۹ رسیده است (سایت رسمی فیلیمو). همه اینها نشان از آن دارد که توجه به رسانه‌ها و وسائل سرگرمی پس از ورود ویروس کرونا به مرتب بیشتر از سال‌های قبل بوده و تمایل مردم به پلتفرم‌ها و حتی بازی‌های رایانه‌ای هم در این دسته قرار می‌گیرند.

۱. Netflix

۲. البته ساترا این آمار را با توجه به نصب فعال نتفلیکس در بین اپ استورهای ایرانی مایکت و بازار گزارش داده و تأکید کرده است که به خاطر استفاده از VPN نمی‌توان به طور دقیق میزان کاربران ایرانی سرویس نتفلیکس را تخمین زد.

۳. Video on Demand

۴. آمارها به نقل از گزارش سازمان تنظیم مقررات رسانه‌های صوت و تصویر فراغیر (ساترا) در سال ۱۴۰۰ بوده است.

۵. گزارش عملکرد VoD‌ها در ایران. آدرسی دسترسی: <https://namafar.ir/file>

۶. Alexa Rank (استناد به این آمار پیش از توقف فعالیت الکسا در مه ۲۰۲۲ بوده است).

افزایش تصاعدی شمار رسانه‌ها و بمباران اطلاعاتی مخاطبان از سوی آن‌ها، باعث شده است تا عنصر کمیاب در حوزه اقتصاد رسانه، به جای اطلاعات، توجه مخاطبان به رسانه‌ها و اطلاعات ارسالی از سوی آن‌ها باشد. مسئله‌ای که با نام «اقتصاد توجه» به آن پرداخته می‌شود (فرهنگی، قراکوزلو و صلواتیان، ۱۳۸۹). در چنین موقعیتی، مطلوب است که رسانه‌های نوظهور ایرانی، در یک فضای رقابتی با پلتفرم‌های خارجی و حتی رقیان داخلی، منطق کسب‌وکار و مدل درآمدی پایدار داشته باشند.

على‌رغم گسترش و وسعت دسترسی و مراجعه مردمی، موفقیت در کسب‌وکار شبکه نمایش خانگی کار ساده‌ای نیست؛ چراکه موفقیت سرویس‌های VOD بهشت به مدل کسب‌وکار و مدل کسب درآمد آن‌ها وابسته است. پلتفرم فیلیمو از مدل کسب‌وکار شرکت‌های پیشرو در این صنعت، مانند نتفلیکس پیروی می‌کند و به رشد محتوای ساخته شده توسط خودش ادامه می‌دهد. در این مدل کاربران می‌توانند با پرداخت اشتراک ماهانه، دسترسی نامحدود به محتوای سرویس استریم داشته باشند. شاید بتوان نقطه عطف استریم‌های این‌چنینی را سرمایه‌گذاری آن‌ها به شکل مستقیم در امر تهیه و تولید فیلم و سریال‌های جدید دانست. اما فیلیمو برای حضور موفق در بازار و رقابت با سایر پلتفرم‌های شبکه نمایش خانگی در ایران و حتی جهان، می‌بایست راهبرد رقابتی مناسب و مدل کسب‌وکار دقیقی را در دستور کار خود قرار بدهد. امروزه رقابت شدیدی که بین کسب‌وکارهای صنایع مختلف از جمله صنعت رسانه وجود دارد، لزوم بررسی و اتخاذ مدل‌های مناسب کسب‌وکار را نشان می‌دهد و پلتفرم‌های شبکه نمایش خانگی و بهویژه پلتفرم فیلیمو از این قاعده مستثنی نیستند.

ماهیت کلی مدل کسب‌وکارها در سه بخش خلاصه می‌شود. نخستین بخش، هر چیزی است که باعث تولید ارزش می‌شود (مانند طرح تولید، مواد اولیه، فرایند تولید، نیروی انسانی و فروش و...). دومین بخش، هر چیزی است که به فروش ارزش کمک می‌کند (مانند بازاریابی، توزیع، خدمات در محل، بررسی روند فروش و...) و سومین بخش نیز هر چیزی است که به پرداخت مشتری منجر می‌شود (مانند استراتژی قیمت‌گذاری، روش‌های پرداخت، اقساط‌بندی و...) (امینیان، باقری و روح‌الامینی، ۱۴۰۰). به عبارت دیگر، مدل کسب‌وکار، منطق شرکت در چگونگی خلق، ارائه و کسب ارزش را نشان می‌دهد (استروالدر، پیگنور، اولیویرا و فریرا^۱، ۲۰۱۷).

در یک نگاه، مدل کسب‌وکار محل هزینه‌های شما را مشخص کرده و از طرف دیگر، جریان کسب درآمدتان را ترسیم می‌کند. در واقع بوم مدل کسب‌وکار، ساختار ساده‌ای از همه واقعیت‌های کاری را نشان می‌دهد که برای آن تعاریف مختلفی بیان شده است. ساختاری از فرایندهای مختلف ایده تا عملی ساختن آن که به صورت یک استراتژی راهبردی برای شرکت‌ها و سازمان‌ها ضروری و واجب است. یک بوم مدل کسب‌وکار، به صاحبان پلتفرم‌های شبکه نمایش خانگی، الگویی برای در نظر گرفتن میزان هزینه‌ها و تأمین آن، منابع انسانی و مشتریانشان می‌دهد و شیوه‌های توزیع و قیمت‌گذاری محصول و خدمات آن‌ها را به نمایش می‌گذارد.

در این بین، یکی از کامل‌ترین مدل‌های کسبوکار^۱ که بیشتر از هر مدل دیگری در دنیا استفاده می‌شود، بوم مدل کسبوکار استروالدر^۲ است. با توجه به مطالعات انجام شده و بررسی مدل‌های کسبوکار مختلف، شفافیت، وضوح، جامعیت، بلوغ و توجه چارچوب نظری استروالدر به پویایی بازارها و محیط از دلایل اصلی به کارگیری این مدل است (استروالدر و همکاران، ۲۰۱۷).

در دنیای امروزی، استریم محتوا در حال افزایش محبوبیت در میان کاربران است؛ به‌نحوی که نه تنها تعداد شرکت‌هایی که چنین خدماتی را ارائه می‌دهند، در حال افزایش هستند، بلکه هر روز حجم بیشتری از محتوای قابل استریم به سرویس‌ها اضافه می‌شود. از تماسای ویدئوها گرفته تا گوش فرادادن به موسیقی محبوب، حتی اجرای بازی‌های ویدئویی به صورت استریم در اختیار کاربران قرار گرفته است که در کیفیت‌های مختلف امکان تجربه آن‌ها وجود دارد. در ایران پلتفرم فیلیمو سرویسی مشابه به سرویس‌های استریم محتوای ویدئویی مانند نتفلیکس، هولو و آمازون پرایم است که شامل سریال‌ها و فیلم‌های ایرانی و خارجی می‌شود. اهمیت و مطالعه کسبوکارهای رسانه‌ای را به صورت عمومی می‌توان در سه عامل خلاصه کرد؛ رشد اقتصادی (ایجاد شغل‌های جدید و رشد اقتصادی)؛ بهره‌وری (تأثیر انکارناپذیر فعالیت‌های کارآفرینانه در ارتقای بهره‌وری) و خلق انواع فناوری، کالاها و خدمات جدید (مقیمی، ۱۳۸۷-۵۸؛ شیرمحمدی، ۱۳۹۸: ۹۸).

ضرورت پژوهش علمی در باب بررسی بوم مدل کسبوکار پلتفرم شبکه نمایش خانگی فیلیمو از آنجا که این پلتفرم در ابتدای کار خود در ایران است، به‌شدت احساس می‌شود و لازم است بوم مدل کسبوکار فیلیمو، به‌عنوان یک پلتفرم رسانه‌ای موفق در ایران که تاکنون توانسته است درآمدزایی خوبی داشته باشد، بررسی شود. از طرفی موقفيت‌های فیلیمو در طول مدت فعالیتش نشان می‌دهد که روش‌های مدیریتی و رقابتی آن‌ها، می‌تواند منبعی آموزشی برای دیگر فعالان پلتفرم رسانه‌ای در ایران باشد. با در دست داشتن عوامل موقفيت و شناخت مدل کسبوکارهای موقفي چون فیلیمو، می‌توان دانش‌افزایی چشمگیری در حوزه کسبوکار رسانه‌های تعاملی داشت و الگوی مناسبی برای دیگر فعالان این اکوسیستم تولید کرد. البته موقفيت در کسبوکار پلتفرم رسانه‌ای، به‌هیچ وجه با بررسی و مطالعه یک پلتفرم رسانه‌ای به تنهایی امکان‌پذیر نخواهد بود؛ اما با توجه به پیچیدگی و رقابت تنگاتنگ موجود در بازار، بررسی کسبوکار چنین پلتفرم‌هایی می‌تواند نقش مهمی در این حوزه ایفا کند. ضرورتی که در این پژوهش حس می‌شود، این است که فیلیمو در سال‌های گذشته با توجه و ایده‌پردازی در زمینه تولید محتوای ویدئویی و تمرکز بر ویدئو مارکتینگ، توانسته است جایگاه خوبی را برای خود در این صنعت تعیین کند. حال بررسی این کسبوکار ضرورت دارد؛ چرا که با بررسی کسبوکار این پلتفرم نمایش خانگی می‌توان به درک کاملی از ماهیت کار چنین پلتفرم‌هایی و علل موقفيت‌شان در بازار رسانه دست پیدا کرد. از این رو پژوهش حاضر تلاشی است برای پاسخ به این سؤال که بوم مدل کسبوکار پلتفرم‌های شبکه نمایش خانگی و به‌طور ویژه پلتفرم فیلیمو، براساس مدل کسبوکار استروالدر چگونه است.

1. Business Model Canvas

2. Osterwalder business model

پیشنهاد نظری پژوهش

حرکت روزافزون از رقابت کالا و خدمت به‌سوی رقابت مبتنی بر پلتفرم، در بسیاری از صنایع و بازارها، از نیروهایی نشئت می‌گیرد که ویژگی‌های صنعت نرم‌افزار را به‌طور فزاینده‌ای در بسیاری از صنایع غیرفناورانه نیز القا می‌کند. این تغییر در شیوه رقابت، نیازمند اتخاذ دیدگاه‌های مدیریتی متفاوتی است. نیروی بالقوه پلتفرم‌ها، از تجمیع تخصص منحصر به‌فرد چندین تأمین‌کننده مستقل، در مقیاسی نشئت می‌گیرد که تحقق آن در یک سازمان منفرد ممکن نیست. بنابراین موقفيت یک پلتفرم، نه تنها به توانمندی مالک پلتفرم، بلکه به توانمندی شرکای متعدد زیست‌بوم وابسته است. یک پلتفرم زیرساختی باز و مشارکتی را برای تعاملات ارزش‌آفرین میان تولیدکنندگان و مصرف کنندگان خارجی فراهم می‌آورد و شرایط حکمرانی برای آنان تعریف می‌کند. بدین ترتیب با تکیه بر نوآوری و کاهش هزینه‌ها، مبادرات با سهولت بیشتری انجام می‌شود. بنابراین وجه تمایز کسب‌وکار مبتنی بر پلتفرم، فقط در رابطه با زیرساخت‌های فناوری نیست، بلکه ایجاد ارزش در جهت ساخت شبکه‌های ارتباطی است که این نوع کسب‌وکارها را متمایز و متفاوت می‌سازد (اولیور، بودزینسکی و لیندستات^۱، ۲۰۱۸).

در دهه‌های اخیر، استفاده از مفهوم پلتفرم در عرصه‌های مختلف پژوهشی و نیز در صنایع مختلف از جمله صنایع سینمایی و نمایشی، تولیدی و خدماتی مدرن کاربرد دارد. کسب‌وکار پلتفرم، بستری را فراهم می‌کند تا تولیدکنندگان و مصرف کنندگان بتوانند به راحتی با یکدیگر ارتباط برقرار کننده و وارد تعاملات تجاری شوند و ساختار حکمرانی برای آن‌ها تعیین می‌کند. امروزه متولیان کسب‌وکار و مدیران سازمان‌ها محیط کسب‌وکار مدرن را شبکه‌هایی به هم وابسته از نهادهایی می‌بینند که برای خلق و اکتساب ارزش به هم پیوسته‌اند. توانایی سازمان در همکاری با مشتریان و شرکای خود در شبکه کسب‌وکار بر قابلیت پاسخ‌گویی یک کسب‌وکار نیز دلالت دارد. تعریف مدل کسب‌وکار به عنوان معماری یا سیستمی از فعالیت‌های به هم پیوسته و وابسته جهت خلق و تسخیر ارزش، به‌ویژه جهت مطالعه و بررسی شرکت‌های پلتفرمی مفید است؛ چرا که تمرکز بر وابستگی میان فعالیت‌ها به ما امکان محاسبه مجموعه روابط ساختاری میان تأمین‌کننده پلتفرم و کاربران آن را فراهم می‌سازد. طراحی و پیاده‌سازی مدل کسب‌وکار برای محصولات نمایشی پیچیده‌تر از انواع مدل کسب‌وکار خطی است. شناسایی و دسته‌بندی تنش‌ها و بحران‌هایی که مالکان محصولات نمایشی و سینمایی در حین طراحی، انطباق یا طراحی مجدد مدل کسب‌وکار پلتفرم خود با آن مواجه‌اند، از چالش‌های پژوهشی در این زمینه است. بنابراین تعریف مدل کسب‌وکار برای سازمان‌هایی که در قالب پلتفرم فعالیت و ارزش‌آفرینی می‌کنند، مستلزم استفاده از چارچوبی منحصر به ویژگی‌های این نوع کسب‌وکار است (صلواتیان، تقوا و گودرزی، ۱۳۹۷).

مدل استروالدر

مدل کسب‌وکار به بیان ساده، عبارت است از روشی که شرکت در فعالیت‌های تجاری در پیش‌گرفته و با کسب در آمد ثبات خود را حفظ می‌کند. از طرفی مدل کسب‌وکار شیوه کسب در آمد توسط بنگاه را با مشخص کردن جایگاه آن در

زنجیره ارزش مشتری تشریح می‌کند. مدل کسبوکار توصیف ابزارها و روش‌هایی بوده که سازمان آن‌ها را به کار می‌بندد تا به سودی که پیش‌بینی شده برسد (ندافی و احمدوند، ۱۳۹۶).

مدل کسبوکار، الگویی برای تدوین یک مدل برای کسبوکاری جدید یا ثبت مدل فعلی مورد استفاده در کسبوکار است. بوم مدل کسبوکار در واقع یک نمودار تصویری است که بخش‌های مختلفی دارد. هر یک از این بخش‌ها به تشریح گزاره‌های ارزش، زیرساخت، مشتریان یا امور مالی مربوط به یک شرکت یا محصول اختصاص دارد. بوم مدل کسبوکار به شرکت‌ها کمک می‌کند تا بتوانند با ترسیم تعامل میان بخش‌های مختلف کسبوکار خود، فعالیت‌های خود را به شکلی هماهنگ به پیش‌بینند (پانگ^۱، ۲۰۲۱).

بوم مدل کسبوکار ابتدا توسط الکساندر استروالدر طراحی شد. طبق تعریف استروالدر، مدل کسبوکار ابزاری مفهومی است که شامل مجموعه‌ای از عناصر و ارتباط آن‌ها بوده و منطق شرکت جهت درآمدزایی را نشان می‌دهد. تعریف استروالدر و بوم مدل کسبوکار پیشنهادی وی، از استقبال چشمگیری برخوردار شده است؛ به‌طوری که امروزه در اکثر شرکت‌های موفق جهان و رویدادهای استارت‌آپی، از این بوم به عنوان تابلوی راهنمای برای جهت‌دهی مسیر کسبوکار استفاده می‌کنند (جلیلوند خسروی، مقصودی و صلواتیان، ۱۴۰۰).

تابلوی طراحی مدل کسبوکار استروالدر از نه جزء اصلی تشکیل شده است که عبارت‌اند از:

۱. ارزش‌های پیشنهادی^۲: بسته‌ای از محصولات و خدمات را توصیف می‌کند که برای یک بخش مشتری خاص ارزش خلق می‌نماید. ارزش پیشنهادی دلیل ترجیح یک شرکت نسبت به سایر شرکت‌ها توسط مشتریان است. هر ارزش پیشنهادی متشکل از بسته‌ای منتخب از محصولات یا خدمات است که نیازهای یک بخش خاص از مشتریان را برآورده می‌سازد. ارزش‌ها ممکن است کمی یا کیفی باشند (افوه و توچی^۳، ۲۰۰۴).
۲. بخش‌های مشتری^۴: گروه‌های مختلفی از افراد یا سازمان‌هایی را تعریف می‌نماید که شرکت قصد دستیابی و خدمت به آنان را دارد. مشتریان قلب هر مدل کسبوکاری را تشکیل می‌دهند. به‌منظور برآورده کردن بهتر نیازهای مشتریان، شرکت ممکن است آنان را در بخش‌هایی جداگانه بر حسب نیازهای مشترک، رفتارهای مشترک و سایر ویژگی‌ها گروه‌بندی کند.
۳. کanal‌ها^۵: بیان کننده این است که شرکت به‌منظور ارائه ارزش پیشنهادی مورد نظر به بخش‌های مشتریان مورد هدف خود، چگونه با آن‌ها ارتباط برقرار کرده و به آن‌ها دسترسی دارد. کanal‌های ارتباطی، توزیع و فروش، واسط میان شرکت با مشتریان آن می‌باشد. کanal‌ها نقاط تماس با مشتریان هستند و نقش مهمی را در تجربه مشتری ایفا می‌کنند. کanal‌ها را می‌توان به صورت مستقیم یا غیرمستقیم، همچنین کanal‌های اختصاصی شرکت و کanal‌های شریک تقسیم‌بندی کرد.

1. Pang

2. Value propositions

3. Afuah & Tucci

4. Customer segments

5. Channels

۴. ارتباط با مشتری^۱: شرکت باید نوع رابطه‌ای را که می‌خواهد با هر بخش از مشتریان ایجاد کند، برای خود شفاف کند. گستره این روابط می‌تواند از ارتباطات حضوری تا خدمات پشتیبانی خودکار را دربرگیرد. انگیزه‌های زیر می‌توانند پیشران‌های ارتباط با مشتری باشند: جذب مشتری، حفظ مشتری، افزایش میزان فروش (Sanderson، ۲۰۱۴).

۵. منابع کلیدی^۲: مهم‌ترین دارایی‌های مورد نیاز برای عملکرد صحیح مدل کسبوکار را تشریح می‌کند. این منابع، شرکت را قادر می‌سازد تا ارزش پیشنهادی خود را خلق و ارائه کند، به بازارها دست یابد، ارتباط با بخش‌های مشتری را حفظ کند و کسب درآمد کند. منابع کلیدی می‌تواند فیزیکی، مالی، معنوی یا انسانی باشد. این منابع می‌توانند تحت تملک شرکت باشند، توسط شرکت اجاره شوند و یا توسط شرکای کلیدی تأمین شوند (Pateli و Giaglis، ۲۰۰۳).

۶. فعالیت‌های کلیدی^۳: هر مدل کسبوکار نیاز به تعدادی فعالیت کلیدی دارد. این فعالیت‌ها مهم‌ترین اقداماتی هستند که یک شرکت باید انجام دهد تا عملکرد موفقی داشته باشد. فعالیت‌های کلیدی بدین صورت دسته‌بندی می‌شود: ۱. تولید: این فعالیت طراحی، ساخت و ارائه محصول به مقدار شایان توجه یا با کیفیت عالی را شامل می‌شود. تولید، فعالیت غالب در مدل‌های کسبوکار شرکت‌های تولیدی است؛ ۲. حل مسئله: فعالیت‌های کلیدی از این نوع، شامل ارائه راهکارهای جدید برای مسائل خاص هر مشتری به صورت مجاز است. عملیات غالب شرکت‌های مشاوره‌ای، بیمارستان‌ها و سایر سازمان‌های خدماتی، معمولاً فعالیت‌های حل مسئله است؛ ۳. پلتفرم / شبکه: فعالیت‌های مرتبط با مدیریت پلتفرم یا شبکه، قالب فعالیت‌های کلیدی مدل کسبوکاری را تشکیل می‌دهند (جمشیدی، آرمند و کریمی، ۱۴۰۱).

۷. مشارکت‌های کلیدی^۴: شبکه‌ای از تأمین‌کنندگان و شرکا را توصیف می‌کند که باعث عملکرد صحیح مدل کسبوکار می‌شوند. شرکت‌ها به دلایل مختلفی برای خود شریک بر می‌گزینند و مشارکت‌ها، سنگبنای بسیاری از مدل‌های کسبوکار می‌شوند. چهار نوع مختلف مشارکت عبارت‌اند از: ۱. ائتلاف‌های استراتژیک؛ ۲) همکاری با رقبا، (۳) سرمایه‌گذاری‌های مشترک و (۴) روابط خریدار – تأمین کننده (حسن‌زاده ظروفچی، ۱۳۹۸).

۸. جریان‌های درآمدی^۵: نشان‌دهنده درآمدی هست که شرکت در هر بخش مشتری کسب می‌کند. اگر مشتریان قلب مدل کسبوکار باشند، جریان‌های درآمدی شریان‌های آن را تشکیل می‌دهند. مدل کسبوکار می‌تواند شامل دو نوع مختلف از جریان‌های درآمدی باشد: ۱. درآمدهای تراکنشی که حاصل پرداخت مشتری برای یک بار خرید است؛ ۲. درآمدهای تکرارپذیر که حاصل پرداخت‌های مکرر مشتریان در قبال ارائه یک ارزش پیشنهادی یا

1. Customer relationships
2. Sanderson
3. Key resources
4. Pateli & Giaglis
5. Key activities
6. Key partners
7. Revenue streams

فراهم‌سازی خدمات پس از فروش برای آن‌هاست. راههای گوناگونی برای ایجاد جریان‌های درآمدی وجود دارد (جهانی، ۱۴۰۱).

۹. ساختار هزینه^۱: این جزء سازنده، مهم‌ترین هزینه‌هایی را توصیف می‌کند که حین اجرای یک مدل کسبوکار خاص ایجاد می‌شود. بدیهی است که در هر مدل کسبوکاری، هزینه‌ها باید تا جایی که امکان دارد کاهش یابند. مدل‌های کسبوکار هزینه محور بر کمینه کردن هزینه‌ها تمرکز دارند. هدف این رویکرد ایجاد و حفظ چابک‌ترین ساختار هزینه ممکن با استفاده از بیشترین میزان خودکارسازی فعالیت‌ها و برونوپاری گسترده است. برخی از شرکت‌ها در طراحی مدل کسبوکار، کمتر به جنبه هزینه توجه می‌کنند و در عوض تمرکز آن‌ها بر خلق ارزش است. ارزش‌های پیشنهادی مرغوب و خدمات اختصاصی سطح بالا از مشخصات مدل‌های کسبوکار ارزش محور است. (ساندرسون، ۲۰۱۴).

بخش مشتریان	ارتباط با مشتریان	ارزش پیشنهادی	فعالیت‌های اصلی	شرکای کلیدی
برای کسانی از روش آفرینی می‌کنند مشتریان معاصر کسانی هستند!	بر پشت از مشتریان انتظار بر قرار و حفظ چن نوع رابطه‌ای را از ما دارند؟ کدام‌یک از این رابطه‌ها بر قرار شده؟ این روابط چگونه با نیمه مدل کسبوکار ما مغایر می‌شوند؟ چقدر هزینه‌ای هستند؟	هر یکی از مشتریان انتظار به مشتریان چه ارزشی ارایه می‌دهند؟ به حل کدام‌یکی از مسائل مشتریان گمک می‌کنند؟ سته‌ی پیشنهادی ما (اعمده‌ی محصولات و خدمات) به هر یکی از مشتریان چیست؟ کدام یک از نیازهای مشتریان را ارضا می‌کنند؟ هر یکی از مشتریان به آنها دسترسی دارد؟ کتابال‌های ما چگونه پیارچه شده‌اند؟ کدام یک عمل می‌کنند؟ کدام‌ها مشترین هزینه را می‌برند؟ ما چگونه آنها را با نیازهای مشتریان همراهی می‌کنند؟	ارزش پیشنهادی ما به چه منابع اصلی نیاز دارد؟ کتابال توزیع ما چطور؟ ارتباط با مشتریان جربیان درآمد	شرکای کلیدی ما که هستند؟ تامین‌کنندگان کلیدی ما که هستند؟ چه منابع اصلی را از شرکایمان بدست می‌آوریم؟ شرکایمان چه فعالیت‌های اصلی را انجام می‌دهند؟ از روش پیشنهادی ما به چه منابع اصلی نیاز دارد؟ کتابال توزیع ما چطور؟ ارتباط با مشتریان جربیان درآمد
می‌خواهیم از طریق چه کتابال‌هایی به پشت مشتریان دسترسی پیدا کنیم؟ کتابال نیزون چگونه به آنها دسترسی دارد؟ کتابال‌های ما چگونه پیارچه شده‌اند؟ کدام یک بهتر عمل می‌کند؟ کدام‌ها مشترین هزینه را می‌برند؟ ما چگونه آنها را با نیازهای مشتریان همراهی می‌کنیم؟	کتابال توزیع کتابال های ما کتابال‌هایی می‌برند آنها هم اکنون چه هایی می‌برند؟ آنها هم اکنون چگونه چه را می‌برند؟ ترجمه می‌دهند که چگونه ببرند؟ هر جربیان درآمد چگونه به درآمد کل گمک می‌رساند؟	برای کسانی از روش آفرینی می‌کنند مشتریان معاصر کسانی هستند!	ارتباط با مشتریان کتابال توزیع	بخش مشتریان
به چه بایدی مشتریان ما واقعاً بول می‌دهند؟ آنها هم اکنون چه هایی می‌برند؟ آنها هم اکنون چگونه چه را می‌برند؟ ترجمه می‌دهند که چگونه ببرند؟ هر جربیان درآمد چگونه به درآمد کل گمک می‌رساند؟	جربیان درآمد	ارزش پیشنهادی کتابال توزیع	فعالیت‌های اصلی	ساختار هزینه‌ها

شکل ۱. اجزای مدل کسبوکار استروالدر

پیشینهٔ تجربی پژوهش

در ادامه، پیشینهٔ پژوهش‌های داخلی و خارجی به تفکیک آورده شده است:

جدول ۱. پیشینهٔ پژوهش‌های داخلی

عنوان پژوهش	پژوهشگر	خلاصه نتایج
طراحی مدل کسب و کار رسانه‌های دیجیتال مبتنی بر ایجاد برندهای متمایز	محسنی، فائزی رازی و خوشنویس (۱۴۰۰)	تحقیق معتقد است که کسب و کار رسانه‌های دیجیتال با تأکید بر ایجاد برندهای متمایز، می‌تواند نقش مهمی در جای‌گیری و فرهنگ‌سازی این رسانه‌ها و همچنین، بومی‌سازی و ارتقای سطح کیفی کسب و کار در ایران داشته باشد. بر اساس نتایج، تدوین راهبردهای مناسب با شرایط زمینه‌ای، الزام‌آور و ویژگی‌های رسانه‌های دیجیتال، به توصیر ذهنی مبتنی بر تمایز برنده و مزیت رقابتی منجر می‌شود و می‌تواند مبنایی برای طراحی مدل کسب و کار رسانه‌های دیجیتالی قرار گیرد.
طراحی بوم مدل کسب و کار رسانه‌های اجتماعی نوپای بومی با جهت‌گیری راهبرد تمرکز پورتر	صلواتیان و همکاران (۱۳۹۷)	در این پژوهش راهبرد تمرکز پورتر به عنوان راهبرد رقابتی استفاده شده و تأثیر اتخاذ آن بر عناصری از مدل کسب و کار مطالعه شده است. هدف این پژوهش، یافتن ویژگی‌های این عناصر بهمنظور کمک به طراحی مدل کسب و کار رقابت‌بازیر برای رسانه‌های اجتماعی بومی بوده است. در نهایت به تبیین ویژگی‌های ۵ عنصر «بخش‌های مشتری»، «ارزش‌های پیشنهادی»، «کانال‌های توزیع»، «ارتباط با مشتری» و «جريان‌های درآمدی» پرداخته است. این پژوهش ضمن ترکیب بدیعی از نوع از بخش‌های مشتری، یعنی «بازار چندوجهی» و «بازار گوشاهی»، دسته‌بندی به نسبت کاملی از بخش‌های مشتری برای یک رسانه اجتماعی بومی تحت تأثیر راهبرد تمرکز پورتر ارائه کرده و برای هریک از این بخش‌ها، ارزش پیشنهادی، کانال‌های توزیع، ارتباط با مشتری و جریان درآمدی پیشنهاد داده است.
شناسایی و اولویت‌بندی پیشران‌های توسعه کسب و کارهای نوپا	ندافی و احمدوند (۱۳۹۶)	تحقیقان در این مقاله با استفاده از روش شناسی کیو نشان دادند که دیدگاه شرکت‌کنندگان به دو الگوی متفاوت قابل تدقیک است. الگوی اول بر سرعت عمل، کار گروهی، ذات ایده و فرصت‌سنجی و الگوی دوم بر مشتری، رقبا، شریک سرمایه‌گذار و حمایت‌ها تأکید دارد.
بررسی رابطه رسانه‌های نوین با مدل کسب و کار در سازمان صداوسیما	صدقی (۱۳۹۱)	در پژوهش مذکور، پنج مدل کسب و کار شناسایی شده است: ۱. محوریت سازمان رادیو و تلویزیونی همکاری اپراتور شبکه ارتباطی؛ ۲. محوریت اپراتور شبکه ارتباطی همکاری سازمان رادیو و تلویزیونی؛ ۳. حضور تأمین‌کننده مستقل سرویس و خدمات؛ ۴. محوریت اپراتور شبکه ارتباطی؛ ۵. مدل کسب و کار اشتراکی.

جدول ۲. پیشینهٔ پژوهش‌های خارجی

عنوان پژوهش	پژوهشگر	خلاصه نتایج
کارآفرینی مشتری بر پلتفرم‌های دیجیتال: چالش‌ها و راهکارهای مدل کسب و کار پلترمی	پارک، کیم، جونگ، و مینشال ^۱ (۲۰۲۱)	در این پژوهش، تحقیقان چالش‌های مهم مرتبط با مدل‌های کسب و کار دیجیتال را در سه گروه تکنولوژیکی، سازمانی و محیطی (مسائل مربوط به قوانین و مقررات) دسته‌بندی کردند و نتیجه گرفتند که مدل‌های کسب و کار الکترونیکی، به معنای استفاده از اینترنت و دیگر فناوری‌های تعاملی در جهت ایجاد و طرح‌ریزی، تعاملی میان مشتریان شناخته شده و شرکت است. این نوع مدل کسب و کار در برگیرنده بازاریابی فرد به فرد است و به شرکت‌ها اجازه می‌دهد که در جهت سفارشی‌سازی انبوه متناسب با نیاز مشتریان حرکت کنند.

عنوان پژوهش	پژوهشگر	خلاصه نتایج
نتایج این پژوهش نشان داد رسانه‌های دیجیتال فرصت‌های بسیاری را برای بازاریابی مشتریان جدید و موجود ایجاد می‌کنند، به کسبوکارها اجازه می‌دهند تا با مشتریان تعامل کرده و نیازهای شان را شناسایی کنند، محصولات با کارایی بیشتری تبلیغ شوند و موجب برنزدینگ، ساخت قدرت اجتماعی، به اشتراک‌گذاری اطلاعات، بازاریابی دهان‌به‌دهان و استفاده از مزیت‌های هوش جمعی شوند.	جاسکلائین و یاناتما ^۱ (۲۰۱۹)	نوآوری مدل کسبوکار در آژانس‌های خبری ملی
تحقیق آلمانی در این پژوهش به بررسی جایگاه سامانه‌های VOD در حوزه سرگرمی در کشور خود بعد از سال ۲۰۱۰ پرداخته‌اند و سیاست‌های فرهنگی و اقتصادی سرویس‌های ویدئویی نتفلیکس، پرایم و یوتیوب در این کشور را مورد ارزیابی و مقایسه قرار داده‌اند. آن‌ها به کشف یک رابطه بین موقفیت پلتفرم‌ها و سیاست‌های اقتصادی آن‌ها رسیدند و در نتیجه پژوهش خود تأکید کردند که برخی از پلتفرم‌ها به دلیل آنکه شناخت خوبی نسبت به اقتصاد حوزه VOD دارند به موقفیت بیشتری در آلمان رسیده‌اند.	بوزینسکی و دروسیک، لیندستات (۲۰۱۸)	اقتصاد رسانه‌های جدید سامانه‌های VOD: درس‌هایی برای سیاست رقابت
فیلیمو در سال‌های اخیر نقش بزرگی در ایجاد رقابت در عرصه توزیع فیلم در ایران داشته است. این مقاله با استفاده از مدل کسبوکار نوآوری محور کرانبرگ و زیگرس، ظرفیت‌های محتمل برای کارآفرینی رسانه‌ای در ایران منظور توسعه یک استراتژی مطمئن رقابتی در بازار توزیع فیلم را بررسی می‌کند. همچنین این مقاله ضمن تمرکز بر روی چالش‌های مدل‌های سنتی توزیع فیلم در عصر ظهور اینترنت، به مطالعه اکوسیستم کسبوکار توزیع فیلم در ایران می‌پردازد.	حاج محمدی ^۲ (۲۰۱۸)	ظرفیت‌های رقابتی در بازار توزیع فیلم: مورد مطالعه فیلیمو
محقق این پژوهش را با این فرضیه که سامانه‌های VOD آینده سینماها را به خطر می‌اندازد، شروع کرد و متصور بود که پلتفرم‌های مجازی باعث کاهش شدید مخاطبان سینما و افت سطح فرهنگی جامعه خواهد شد. نتایج پژوهش نشان داد که مخاطبان امکان دارد به جنبه‌های خاصی از سینما پاسخ منفی دهنده‌اما سینمای اجتماعی و سرگرم‌کننده همچنان مخاطب خود را خواهد داشت. از سویی، سامانه‌های VOD ظرفیت‌های نو و تازه‌ای را در اختیار علاقه‌مندان قرار می‌دهد و از جنبه‌های مختلف نظیر اقتصادی، کارآفرینی، سهولت دسترسی و... نیز مثرثمر خواهد بود.	ساواج ^۴ (۲۰۱۴)	تأثیرات سرویس‌های VOD بر صنعت سینما
محقق در این پژوهش چارجوب مدنظر خود برای مدل کسبوکار را در این شرکت‌های رسانه‌ای معروف بررسی کرده و با معیار قرار دادن این چارجوب، این شرکت‌ها را مورد آزمون قرار داده و موقفیت‌های هر یک را به دست آورده است.	هو ^۵ (۲۰۱۱)	تحلیل مدل‌های کسبوکار رسانه‌های اجتماعی؛ مطالعه موردی فیس بوک و مای اسپیس

1. Jääskeläinen & Yanatma

2. Hajmohammadi

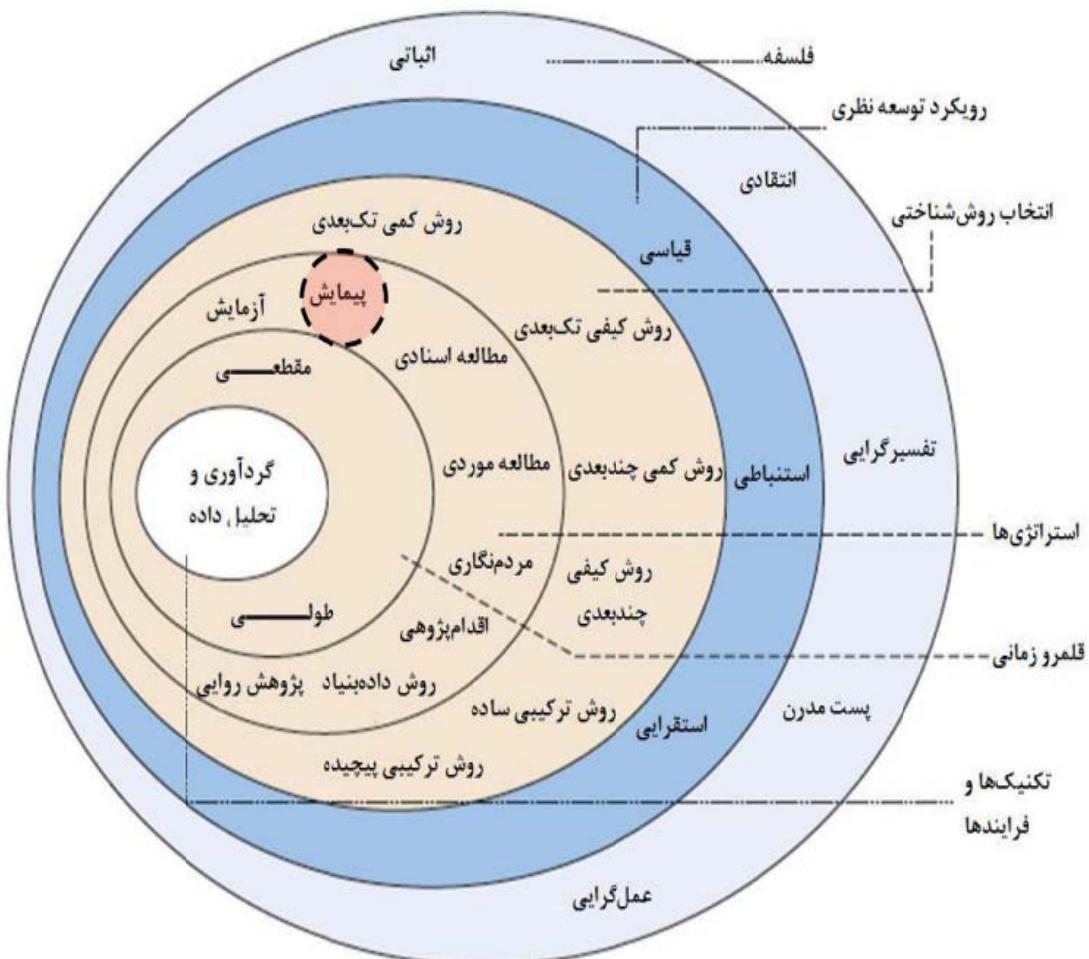
3. Kranenburg & Ziggers

4. Savage

5. Hu

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش از نظر ماهیت اکتشافی و از نظر سنجش روش، کیفی و از نظر هدف کاربردی است. تعیین اینکه برای بررسی مسئله‌ای خاص چه روش پژوهشی لازم است و محقق باید چه شیوه‌ای را مورد استفاده قرار دهد تا سریع و دقیق به پاسخ پرسش‌های موردنظر دست پیدا کند، انتخاب روش پژوهش ضروری است. روش در نظر گرفته شده برای این پژوهش را می‌توان از طریق پیاز فرایند پژوهش (ساندرز، لویس و تورنهیل، ۲۰۱۶) تشریح کرد. از ابزار مصاحبه برای گردآوری داده‌ها استفاده شد.

شکل ۲. روش‌شناسی پژوهش طبق مدل پیاز ساندرز و همکاران (۲۰۱۶)

بر این اساس می‌توان گفت پژوهش لایه‌های مختلفی دارد و هر لایه از لایه بالاتر تأثیر می‌گیرد که این لایه‌ها عبارت‌اند از: ۱. فلسفه پژوهش؛ ۲. رویکرد پژوهش؛ ۳. استراتژی پژوهش؛ ۴. انتخاب روش پژوهش؛ ۵. افق زمانی پژوهش؛ ۶. شیوه‌ها و رویه‌های جمع‌آوری داده‌ها.

مطالعه حاضر از حیث فلسفه پژوهش (لایه ۱) که نشان‌دهنده جهان‌بینی پژوهشگر است، از نوع تفسیرگرایی است؛ چراکه محققان در آن در پی استخراج مدل کسبوکار فیلیمو است. از حیث رویکرد پژوهش (لایه ۲) از آنجایی که فلسفه پژوهش از نوع تفسیرگرایی است، از رویکرد استقرایی استفاده شد. از منظر رویکرد روشی پژوهش (لایه ۳)، این پژوهش از نوع تک روشی و دارای رویکرد کیفی است. علت انتخاب روش کیفی آن است که مدل کسبوکار فیلیمو محصول ذهن افراد و مجریان است و صرفاً با اعداد و ارقام قابل بررسی و امکان‌سنجی نیست. از منظر استراتژی پژوهش (لایه ۴) برای شناسایی بوم مدل کسبوکار پلتفرم فیلیمو، استراتژی تحلیل تماییک در پیش گرفته شد. از حیث افق زمانی (لایه ۵) نیز پژوهش از نوع مطالعات مقطعی است و داده‌ها در یک مقطع زمانی خاص گردآوری می‌شوند، بنابراین پژوهش از نوع تک مقطعی است. از منظر تکنیک‌ها و رویه‌های گردآوری داده (لایه ۶).

جامعه پژوهش این پژوهش شامل خبرگان رسانه‌ای، کارشناسان و مدیران پلتفرم‌های نوین رسانه‌ای و صاحب‌نظران حوزه کسبوکار رسانه‌ای در شبکه نمایش خانگی کشور در سال ۱۴۰۱ هستند. در این پژوهش از روش نمونه‌گیری هدفمند گلوله برای استفاده شده است. هرگاه متخصصان یا افراد شرکت‌کننده در مطالعه شناخته شده نباشند، از روش نمونه‌گیری گلوله برای استفاده می‌شود؛ به طوری که هر موقع یک متخصص در زمینه مورد پژوهش یافت شد، از ایشان خواسته می‌شود که اگر متخصص دیگر واجد شرایط در این زمینه را می‌شناسد، معرفی کند.

در این پژوهش از روش مصاحبه برای گردآوری داده‌ها استفاده شد و محققان پس از ۱۵ مصاحبه به اشباع نظری رسیدند. این پژوهش از روش تحلیل تماییک به عنوان روشی برای شناخت، تحلیل و گزارش نتایج موجود در داده‌های کیفی به دست آمده از مطالعه تطبیقی و مصاحبه‌ها بهره گرفت. در میان شیوه‌های تحلیل داده‌های کیفی، تحلیل موضوعی یا تماییک از نظر طبقه‌بندی، شاخص‌بندی و سنبندی داده‌ها از اهمیت زیادی برخوردار است. تحلیل تماییک مبتنی بر روش استقرایی تحلیلی است که پژوهشگر از طریق توضیح، انطباق و گروه‌بندی داده‌ها و پروراندن مقوله‌های الگویابی درون داده‌ای و برون داده‌ای تم‌های اصلی و در نهایت تم هسته‌ای را شناسایی نموده و به تحلیل مسئله پژوهش می‌پردازد. در حقیقت تحلیل تماییک از طریق کدگذاری داده‌ها و تحلیل آن‌ها سعی می‌کند تا مشخص کند داده‌ها به ما چه می‌گویند. این تحلیل به دنبال الگویی در داده‌هاست. زمانی که الگویی از داده‌ها بدست آمد، مستلزم آن است که حمایت موضوعی از آن صورت گیرد. به عبارتی، تم‌ها از داده‌ها نشئت گرفته‌اند (محمدپور، ۱۳۹۰).

در ابتدا پیاده‌سازی متن مصاحبه‌ها صورت گرفت و پس از تعریف واحد تحلیل، مقوله‌ها تعریف شدند و مقوله‌ها کدبندی شدند و پس از کدگذاری همه مقوله، کدگذاری ارزیابی شدند و داده‌ها بر اساس کدگذاری استخراج شدند و بر اساس نتایج کدگذاری، مدل کسبوکار فیلیمو مشخص شد.

جدول ۳. مشخصات مشارکت‌کنندگان در پژوهش

کد مصاحبه‌شونده	جنسیت	سن	حرفه / تخصص	تحصیلات / رشته	دلیل انتخاب
۱کد	مرد	۴۴	هیئت علمی	دکتری / مدیریت رسانه	تخصص در حوزه کسب و کار شبکه‌های اجتماعی
۲کد	زن	۳۸	هیئت علمی	دکتری / مدیریت رسانه	صاحب تالیف در حوزه کسب و کار رسانه‌ای
۳کد	مرد	۲۷	کارمند پلتفرم فیلیمو	کارشناس / نرم افزار	مشارکت در طراحی مدل کسب و کار فیلیمو
۴کد	زن	۴۲	مشاور کسب و کار	کارشناس / تکنولوژی صنایع	مشاور چند کسب و کار نوین
۵کد	مرد	۳۷	کارشناس کسب و کار	دکتری / مدیریت رسانه	کارشناس ارتباطات بازاریابی
۶کد	مرد	۳۶	مدیر بازاریابی	کارشناس / مهندسی مکانیک	کارشناس فرایند کسب و کار شرکت جهش
۷کد	مرد	۳۲	سوشیال مارکتینگ فیلیمو	کارشناسی ارشد / مدیریت بازاریابی	کارشناس کسب و کار فیلیمو
۸کد	مرد	۳۸	کارشناس کسب و کار	دکتری / کسب و کار	مدرس دانشگاه تهران
۹کد	مرد	۴۱	کارشناس کسب و کار	دکتری / کارآفرینی بین الملل	مدیر تحقیقات بازاریابی پلتفرم فیلیمو
۱۰کد	مرد	۲۸	سوشیال مارکتینگ	کارشناسی ارشد / مدیریت رسانه	کارشناس کسب و کار کسبیبو
۱۱کد	مرد	۴۷	هیئت علمی	دکتری / مدیریت استراتژیک	صاحب تالیف در حوزه اقتصاد شبکه‌های اجتماعی
۱۲کد	مرد	۵۲	مشاور کسب و کار رسانه‌ای	کارشناسی ارشد / مدیریت کسب و کار	مشاور راهاندازی پلتفرم‌های دیجیتال
۱۳کد	مرد	۳۳	مدیر شبکه اجتماعی	کارشناسی ارشد / کامپیوتر	مدیر دیجیتال مارکتینگ شبکه اجتماعی فیلیمو
۱۴کد	مرد	۳۹	مشاور کسب و کار	کارشناسی ارشد / بازاریابی بین الملل	کارشناس تحقیقات بازار
۱۵کد	مرد	۴۴	مشاور کسب و کار	دکتری / تبلیغات	کارشناس رسمی حوزه تبلیغات و رسانه

نتایج حاصل از هر پژوهشی باید تا آنجا که امکان دارد، قابل اعتماد باشد و هر مطالعه و پژوهشی باید در ارتباط با فرایندی که جهت تولید نتایج طی نموده است، مورد ارزیابی قرار گیرد و بر این اساس روایی و پایابی، دو جزء بنیادین و

اساسی مرتبط با یک ابزار سنجش محسوب می‌شوند (جانسون و کریستنسن^۱، ۲۰۰۸). میکوت و مورهاؤس^۲ (۱۹۹۴)، به جای تأکید بر پایایی و روایی، قابلیت اعتماد پژوهش کیفی را مطرح می‌کنند. آنان چهار عامل را که به مدد آن‌ها اعتمادسازی می‌شود، چنین خلاصه می‌کنند: استفاده از چند روش برای گردآوری داده‌ها که این موضوع شبیه مفهوم مثلث‌بندی است. بازرسی مسیر کسب اطلاعات که به معنای ثبت مداوم داده‌های اصلی به کار رفته در تحلیل و توضیحات پژوهشگر و روش‌های تحلیل است. وارسی از سوی افراد تحت بررسی که در آن از شرکت‌کنندگان در پژوهش خواسته می‌شود تا یادداشت‌ها و نتیجه‌گیری‌های شما را بخوانند و بگویند که توصیف شما از آنچه به شما گفته‌اند، دقیق است یا خیر و در نهایت گروه پژوهشی که بر اساس آن اعضای گروه پژوهشی، هنگام تفسیر داده‌های خود، بر صداقت و دقت یکدیگر نظارت می‌کنند (ویمر و دومینیک^۳، ۱۷۱-۱۷۲؛ ۱۳۸۴).

به منظور اطمینان از صحت یافته‌های پژوهش چهار معیار پیشنهادی اسپزیال، استروبرت و کارپتر^۴ (۲۰۱۱) مورد استفاده قرار گرفت. چهار معیار شامل مقبولیت، اطمینان‌پذیری، تأیید‌پذیری و قابلیت انتقال است. به منظور تأمین مقبولیت، پژوهشگر مقوله‌های فرعی و مضامین اصلی را در اختیار مصاحبه‌شوندگان قرار داد تا آن‌ها نظرهای خود را نسبت به مقوله‌ها و مضامین استخراج شده بازگو کنند. بازخوردهای مشارکت‌کنندگان نشان داد مقوله‌های برساخته شده به دیدگاه و تجارب ذهنی آن‌ها نزدیک است که این خود نشانی از مقبولیت بود. به منظور اطمینان‌پذیری، از روش بازبینی هم‌تراز استفاده شد که چند نفر از تیم پژوهش که مسلط به پژوهش کیفی بودند، اطمینان‌پذیری را تأیید کردند. همچنین به منظور اطمینان‌پذیری بیشتر محققان نیز با ثبت کامل و مداوم فعالیت‌های خود درباره چگونگی جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها تأمین شد. محققان در تمامی مراحل ثبت و ضبط مصاحبه‌ها، کدگذاری و استخراج مقوله‌ها فعالیت‌ها و اقدامات خود را به دقت یادداشت کرد. همچنین برای کسب قابلیت انتقال، مؤلفه‌های اصلی استخراج شده در اختیار تعدادی از استادان دانشگاه و دو متخصص شبکه نمایش خانگی با تجربه مشابه که در پژوهش شرکت نداشتند، قرار گرفت. جهت تقویت تأیید‌پذیری، کدها و مؤلفه‌های استخراج شده در اختیار اساتید مسلط به روش کیفی که در پژوهش شرکت نداشته‌اند، گذاشته شد و توافق مناسبی درباره معانی به دست آمد. با توجه به آنچه بیان شد اعتبار و قابلیت اطمینان‌پذیری یافته در پژوهش بررسی و تأیید شد.

یافته‌های پژوهش

پس از پیاده‌سازی متن مصاحبه‌ها، تحلیل و کدگذاری اولیه صورت گرفت. پس از کد گذاری باز، کدگذاری محوری صورت گرفت. در این مرحله کدهای مشابه از نظر معنایی طبقه‌بندی شدند. در ادامه مقوله‌های اصلی و زیرمقوله‌های فرعی ذکر می‌شود.

سؤال ۱: ارزش‌های پیشنهادی در مدل کسبوکار شبکه نمایش خانگی فیلیمو چیست؟

-
1. Johnson & Christensen
  2. Meykut & Morehouse
  3. Wimmer & Dominick
  4. Speziale, Streubert & Carpenter

جدول ۴. کدگذاری زیرمُؤلفه‌های ارزش‌های پیشنهادی در مدل کسب‌وکار شبکه نمایش خانگی فیلیمو

نمونه جمله کلیدی متن	فراوانی تکرار	مضامون	زیر مقوله	مقوله
یکی از ارزش‌های فیلیمو، محصولات با کیفیتی است که تولید می‌کند (کد۶)	۵	محتوای با کیفیت	محتوای مناسب	
محتوها را دسته‌بندی می‌کنند و پیشنهادهای خاص به مخاطبان می‌دهند. نگاه می‌کنند که مخاطب به دیدن کدام سبک از فیلم علاقه دارد و فیلم‌های آن ژانر به عالیق مخاطب نزدیک‌تر است (کد۱)	۵	محتوای دسته‌بندی شده		
فیلیمو نسبت به سلایق جامعه بهتر عمل می‌کند و فیلم و سریال‌های بهتری توانسته بازد (کد۳)	۷	محتوای مناسب با مخاطب		
به نظر من ارزش پیشنهادی که فیلیمو دارد، حق انتخابی است که به مخاطب می‌دهد (کد۶)	۹	حق انتخاب	حق انتخاب محتوا	
مخاطب آزاد است که برنامه مورد علاقه‌اش را انتخاب کند. تنوع محصول فیلیمو نسبت به رقیب‌هایی که دارد بیشتر است (کد۲)	۱۰	تنوع انتخاب		
دسترسی آسان به فیلم‌های دل‌خواه در زمان و مکان دل‌خواه مخاطب، دیگر ارزش پیشنهادی فیلیمو است (کد۱۳)	۹	همیشه در دسترس بودن	سهولت دسترسی و تجربه کاربری مناسب	
تجربه کاربری خوب به مخاطبانش ارائه می‌دهد (کد۴)	۷	تجربه کاربری مناسب		

سؤال ۲: بخش‌بندی مشتری در مدل کسب‌وکار شبکه نمایش خانگی فیلیمو چیست؟

جدول ۵. کدگذاری زیرمُؤلفه‌های مقوله دسته‌بندی مخاطبان فیلیمو

نمونه جمله کلیدی متن	فراوانی تکرار	مضامون	زیر مقوله	مقوله
جامعه هدف فیلیمو، می‌تواند تمام مردم ایران باشد چون هم فیلیمو کودک را دارد و هم بزرگ‌سال را (کد۶)	۷	کودک	تمامی مخاطبان	
درست است که الان همه قشری مخاطب فیلیمو هستند؛ اما فیلیمو اهدافش را روی نسل جوان و نسلی که در اینترنت بیشتر حضور دارند گذاشته است (کد۱).	۱۱	جوان و نوجوان		
جامعه هدف فیلیمو، می‌تواند تمام مردم ایران باشد چون هم فیلیمو کودک را دارد و هم بزرگ‌سال را (کد۶)	۱۰	بزرگ‌سالان		
افراد علاقه‌مند به فیلم و سریال، تولید‌کنندگان محتوا و سازندگان فیلم، افراد ساکن در خارج از ایران، افرادی که در شهرستان‌ها و روستاهای زندگی می‌کنند (کد۱۰)	۸	عموم مردم		

سؤال ۳: کانال‌های توزیع در مدل کسبوکار شبکه نمایش خانگی فیلیمو چیست؟

جدول ۶. کدگذاری زیر مؤلفه‌های مقوله کانال‌های توزیع در مدل کسبوکار شبکه نمایش خانگی فیلیمو

مقوله	زیر مقوله	مضمون	فراوانی تکرار	نمونه جمله کلیدی متن
کانال‌های توزیع	تبلیغات	سایت	۹	کanal پخش سایت روی تمام دستگاه‌های متصل به اینترنت و اپلیکیشن موبایل است (کد ۱۲).
		تبلیغات دهان‌به‌دهان	۳	به نظر من جدی‌ترین کانال تبلیغاتی که دارد، دهان‌به‌دهان از طریق مشتری‌ها به یکدیگر است (کد ۲).
		بیلبورد	۴	بیلبورد در سطح شهر و فضای مجازی هم در ادامه به کانال‌های توزیع این پلتفرم اضافه شد (کد ۱۴).
		تبلیغات پیامکی	۲	پیامک‌های ارسالی هم روش دیگر توزیع است (کد ۱۴).
		شبکه‌های اجتماعی	۱۲	شبکه‌های اجتماعی، سئو، سایت، تولید محتوا، اپلیکیشن‌های مختلف برای دستگاه‌های مختلف روش‌های توزیع و تبلیغات فیلیمو هستند (کد ۹).

سؤال ۴: روابط با مشتریان در مدل کسبوکار شبکه نمایش خانگی فیلیمو چیست؟

جدول ۷. کدگذاری زیر مؤلفه‌های مقوله روابط مشتریان در مدل کسبوکار شبکه نمایش خانگی فیلیمو

مقوله	زیر مقوله	مضمون	فراوانی تکرار	نمونه جمله کلیدی متن
روابط با مشتری	محتو雅 متناسب با مشتری	محتوای با کیفیت	۱۰	محتوای با کیفیت برای مخاطبان با شناخت از آن‌ها تولید می‌کند (کد ۴).
		شناخت کاربران و ارائه محتو雅 متناسب با سلیقه آن‌ها	۶	فیلیمو دیتای کاربران را به خوبی دسته‌بندی می‌کند و مطابق سلیقه‌شان به آن‌ها فیلم و سریال پیشنهاد می‌دهد (کد ۵).
	تبلیغات	تبلیغات وسیع	۸	تبلیغات وسیعی دارد و می‌تواند رابطه خوب با مشتری ایجاد کند (کد ۴).
روابط با مشتری مناسب	تجربه کاربری مناسب	خلق مشترک با مخاطب	۴	یک داستان خوب که در فیلیمو وجود دارد، داستان خلق مشترک است؛ یعنی ما بسیاری از فیلم‌ها را با توجه به نظرات دیگران که زیر پست‌ها گذاشته‌می‌شود علاقه‌مند می‌شویم که ببینیم، فیلیمو ارتباط خوبی با مشتری دارد (کد ۶).
		ارتباط خوب با مشتریان	۱۱	تلفن یکی از روش‌هایی است که مشتریان می‌توانند با فیلیمو در ارتباط باشند. ایمیل و چت آنلاین هم وجود دارد. در صورت کلی، فیلیمو راه‌های ارتباطی خوبی با مشتریانش دارد (کد ۶).
		وایسته‌شدن مخاطب به فیلیمو	۵	واقیت امر این است که وقتی فیلیمو روایت بی‌نهایتی را از مستندها، فیلم‌ها و سایر محتواها ارائه می‌دهد، مخاطب خود را وابسته فیلیمو می‌داند. مخاطب وقتی وابسته یک رسانه شود، شرایط آن را رسانه برای مخاطب تعیین خواهد کرد و مخاطب محصور آن خواهد شد (کد ۱۴).
	پشتیبانی	پشتونه آپارات	۴	فیلیمو پشتونه آپارات را با خود دارد و این رابطه خوبی برایش با مشتریان خلق کرده است (کد ۴).
	بازخورگیری	رابطه ضعیف	۲	به نظر من فیلیمو در این زمینه ضعف دارد. حداقل کسی با من به عنوان یک مشتری در ارتباط نبوده که فیدبک بگیرد (کد ۲).

سؤال ۵: فعالیت‌های کلیدی در مدل کسب‌وکار شبکه نمایش خانگی فیلمو چیست؟

جدول ۸. کدگذاری زیرمُؤلفه‌های مقوله فعالیت‌های کلیدی در مدل کسب‌وکار شبکه نمایش خانگی فیلمو

نمونه جمله کلیدی متن	فراوانی تکرار	مضمون	زیر مقوله	مقوله
زیرساخت‌های فنی جهت تماسای بهینه فیلم را توسعه داد است(کد ۱۰).	۸	توسعه زیرساخت	توسعه زیرساخت فنی و انسانی	زیرساخت فنی و انسانی
اساسی ترین فعالیت فیلمو در سال‌های اخیر، سرمایه‌گذاری روی خرید فیلم‌ها و سریال‌ها بوده است. علاوه بر فیلم‌ها و سریال‌های ایرانی و خارجی که پخش خانگی آن‌ها را برعهده می‌گیریم، سرمایه‌گذاری برای ساخت سریال‌هاست(کد ۳).	۷	سرمایه‌گذاری		
به نظر اساسی ترین کاری که فیلمو انجام می‌دهد روی محتواهای است که تولید می‌کند و سعی می‌کند محتواهایش متمایز و باکیفیت باشد(کد ۵).	۶	محتواهای با کیفیت	تولید محتواهای با کیفیت	بازاریابی و تبلیغات
محتواهای متناسب با سلیقه	۵	متناسب با سلیقه		
یکی از مهم‌ترین فعالیت‌های اصلی فیلمو بازاریابی و تبلیغات وسیع است(کد ۱۲)	۳	تبلیغات وسیع	تعامل با تهیه‌کنندگان و تولیدکنندگان	بازاریابی و تبلیغات
به راحتی با تولیدکنندگان فیلم و سریال تعامل می‌کند و آن‌ها را جذب می‌کند(کد ۱۰)	۹	تعامل با تهیه‌کنندگان و تولیدکنندگان		
ارتقای پلتفرم (برنامه و سایت)، تولید محتواهای تصویری در قالب فیلم و سریال و مستند و خرید حق انتشار محصولاتی که در بازار ایران و جهان وجود دارد(کد ۱۲).	۴	خرید حق انتشار	پیگیری مالکیت معنوی	بازاریابی و تبلیغات
در زمینه پیگیری موارد قانونی و کپی‌رایتها فعالیت مناسبی دارد(کد ۱۳).	۷	پیگیری مالکیت معنوی		

سؤال ۶: منابع کلیدی در مدل کسب‌وکار شبکه نمایش خانگی فیلمو چیست؟

جدول ۹. کدگذاری زیرمُؤلفه‌های مقوله منابع کلیدی در مدل کسب‌وکار شبکه نمایش خانگی فیلمو

نمونه جمله کلیدی متن	فراوانی تکرار	مضمون	زیر مقوله	مقوله
منابع انسانی، منابع مالی و... یکی از دارایی‌های ملموسی که دارند، داشتی است که به دست آورده‌اند (کد ۱).	۴	مالی	مالی و انسانی	مالی و انسانی
فیلمو طبیعتاً منابع انسانی و منابع مالی دارد(کد ۵).	۱۱	انسانی		
تکنولوژی‌های فنی یکی از مهم‌ترین منابع فیلمو است(کد ۹).	۶	فنی	تجهیزات و زیرساخت	تجهیزات و زیرساخت
این شرکت دارایی زیادی مانند تجهیزات فیزیکی دارد که برای توسعه کارش مهم است (کد ۶).	۵	زیرساخت		
من اگر بخواهم به عنوان مشتری جواب بدhem، باید بگوییم مهم‌ترین سرمایه فیلمو، اعتباری است که نزد مخاطبان و مشتریانش دارد(کد ۲)	۸	مخاطبان	محتوا	محتوا
فیلمو با رایزنی‌هایی که انجام داده، توانسته حجم زیادی از سریال‌ها، فیلم‌ها و مستندها را برای خودش کند. این حجم زیادی از محتوا که دارد هم جزو دارایی‌ها و منابع فیلمو است(کد ۱۴).	۶	محتویات باکیفیت		
خود برنده که فیلمو ایجاد کرده یک منبع کلیدی محسوب می‌شود(کد ۱۲)	۸	برند سازی	تبليغات	تبليغات
بخش دیجیتال مارکتینگ از منابع کلیدی آن است. همچنین یک بخش مارکتینگ b2b دارید که ارتباط با شرکت‌های دیگر است(کد ۳)	۷	بازاریابی دیجیتال		

سؤال ۷: مشارکت‌های کلیدی در مدل کسبوکار شبکه نمایش خانگی فیلیمو چیست؟

جدول ۱۰: کدگذاری زیرمُؤلفه‌های مقوله مشارکت‌های کلیدی در مدل کسبوکار شبکه نمایش خانگی فیلیمو

نمونه جمله کلیدی متن	فراوانی تکرار	مضمون	زیر مقوله	مفهوم	
کارگردان‌ها از شرکای مهم فیلیمو هستند (کد ۱۰).	۵	کارگردان‌ها	کارگردان‌ها و تهیه کنندگان	منابع کتابخانه‌ای و اسناد	
یکی از مهم‌ترین گروه‌هایی که با فیلیمو مشارکت دارند تهیه کنندگان هستند (کد ۱۴).	۱۰	تهیه کنندگان			
از شرکای فیلیمو می‌توان به تولیدکنندگان محصولات ویدیویی و فراهم کنندگان زیرساخت اینترنتی و شرکت‌های الکترونیکی اشاره کرد (کد ۱۲).	۱۲	مؤسسه‌های تولیدکننده فیلم و سریال	شرکت‌های مخابراتی و اینترنتی		
در حوزه کانتنت، استودیوهای هستند که با فیلیمو کار می‌کنند (کد ۶).	۷	استودیوها			
رایتل، تمام اپراتورهای سرویس اینترنت، آژانس‌های تبلیغاتی و خبری، اینفوئنسرها، صبا ایده و آپارات همه شریک فیلیمو هستند (کد ۹).	۶	فراهم کننده اینترنت			
از شرکت‌های مخابراتی هم می‌توان به عنوان شریک استفاده کرد (کد ۱۴).	۵	شرکت‌های مخابراتی			
آپرات، صبا ویژن از شرکای اصلی این پلتفرم هستند (کد ۹).	۹	صبا ویژن و آپرات	ساختمان‌ها و ساختمان‌ها		
شرکای کلیدی شرکت‌های تولیدکننده فیلم، شرکت‌های پخش تولیدات سینمایی، وزارت ارشاد و فرهنگ اسلامی و شبکه نمایش خانگی هستند (کد ۴).	۳	وزارت فرهنگ و شبکه نمایش خانگی			

سؤال ۸: ساختار هزینه در مدل کسبوکار شبکه نمایش خانگی فیلیمو چیست؟^۱

جدول ۱۱: کدگذاری زیرمُؤلفه‌های مقوله ساختار هزینه در مدل کسبوکار شبکه نمایش خانگی فیلیمو

نمونه جمله کلیدی متن	فراوانی تکرار	مضمون	زیر مقوله	مفهوم	
تولید فیلم بزرگترین هزینه فیلیمو است (کد ۷).	۷	تولید فیلم و سریال	تولید و خرید محتویا	منابع کتابخانه‌ای و اسناد	
از جمله هزینه توسعه سایت و اپلیکیشن و هزینه ساخت یا خرید محتوهای ویدیویی، مواردی هستند که جریان هزینه فیلیمو را تشکیل می‌دهند (کد ۱۲).	۱۰	خرید فیلم و سریال			
هزینه‌های فیلیمو منابع انسانی و سرمایه‌گذاری کلان برای ساخت فیلم و سریال ایرانی و دوبله اختصاصی برای فیلم‌های خارجی است (کد ۳).	۹	منابع انسانی	منابع انسانی، پشتیبانی و زیرساخت		
بیشترین هزینه آن‌ها صرف خرید محصول می‌شود و بخشی هم صرف پشتیبانی (کد ۲).	۷	پشتیبانی			
یکی از مهم‌ترین موارد هزینه زیرساخت‌های فنی و فیزیکی و تکنولوژیکی است (کد ۶).	۱۰	زیرساخت			
هزینه تبلیغات و آژانس‌های تبلیغاتی برای فیلیمو قابل توجه است (کد ۱۰).	۹	تبلیغات	بازاریابی		
یکی از مهم‌ترین موارد هزینه بردار برای این شرکت فکر می‌کنم بازاریابی و مارکتینگ است (کد ۴).	۵	بازاریابی			

۱. هزینه‌های مستقیم محتواهای فیلم و سریال فیلیمو طی شش ماه ابتدایی سال ۱۴۰۱، حدود ۹۷ میلیارد تومان گزارش شده است. بیش از ۲۰ میلیارد تومان هم دستمزد مستقیم و غیرمستقیم داده شده است. هزینه تبلیغات بیش از ۳۴ میلیارد تومان و هزینه دوبله نیز بیش از ۱۹ میلیارد تومان بوده است. آن‌ها همچنین بیش از ۱۶۲ میلیارد تومان برای خریداری سریال‌ها هزینه کرده‌اند (گزارش عملکرد شرکت فناوران ایده پرداز صبا).

سؤال ۹: جریان درآمدی در مدل کسب و کار شبکه نمایش خانگی فیلیمو چگونه است؟^۱

جدول ۱۲. کدگذاری زیرمُؤلفه‌های مقوله جریان درآمدی در مدل کسب و کار شبکه نمایش خانگی فیلیمو

نمونه جمله کلیدی متن	فراوانی تکرار	مضمن	زیر مقوله	مقوله
حق اشتراکی که از مردم می‌گیرد مهم‌ترین شیوه کسب درآمد فیلیموست و مورد بعدی، تبلیغاتی است که روی فیلم‌ها دارد (کد ۵).	۱۴	حق اشتراک	اشتراک	برنامه‌های پرداختی
کسب درآمد از تبلیغات درون فیلم و سریال‌های پکی از عمده‌ترین منابع درآمد فیلم است به نظرم (کد ۹).	۱۰	تبلیغات	تبلیغات	
بحث اسپانسرینگ فیلم و سریال‌ها هم بخش دیگری از درآمدشان است (کد ۱).	۳	اسپانسری	اسپانسری	
فیلیمو با شرکت‌های اینترنتی نیز قرارداد دارد و یک درصدی از آن‌ها می‌گیرد (کد ۳).	۲	سهم هزینه مصرف اینترنت		

سؤال ۱۰: سایر عوامل مؤثر موقفيت پلتفرم فیلیمو کدامند؟

جدول ۱۳. کدگذاری زیرمُؤلفه‌های سایر عوامل مؤثر بر موقفيت مدل کسب و کار شبکه نمایش خانگی فیلیمو

نمونه جمله کلیدی متن	فراوانی تکرار	مضمن	زیر مقوله	مقوله
فیلیمو چندین سال است که کار می‌کند. فیلیمو یکدفعه فیلیمو نشده. آن‌ها شبکه قوی دارند و منابع انسانی توانمندی دارند (کد ۱).	۵	خلق شبکه قوی	شبکه قوی	پژوهش‌های پژوهشی
فیلیمو برنامه مارکتینگ منسجمی دارد. ضمن اینکه این پلتفرم در زمان مناسبی وارد این حوزه شد که نشان از هوشمندی و زمان‌شناسی آن هاست (کد ۱۲).	۵	هوشمندی و زمان‌شناسی	هوشمندی و زمان‌شناسی	
اینکه فیلیمو اولین پلتفرم بود که آمد، توانست شناخته‌تر شود. ارتباط خوب با مشتری‌ها و عوامل فیلم‌ها و سریال‌ها. فیلیمو دغدغه‌های اجتماعی زیادی داشته است (کد ۳).	۴	دغدغه اجتماعی	دغدغه اجتماعی	
فیلیمو چون تجربه آپارات را داشت سریع بزرگ شد و به موقفيت رسید (کد ۷)	۶	تجربه موفق قبلی آپارات	تجربه موفق قبلی آپارات	

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر شناسایی بوم مدل کسب و کار پلتفرم فیلیمو، بر اساس مدل کسب و کار استروالدر بود. طبق نتایج

۱. طبق گزارش منتشر شده، درآمد عملیاتی فیلیمو از فروش اشتراک در ۶ ماه ابتدایی سال ۱۴۰۱ بیش از ۴۹۶ میلیارد تومان بوده است. درآمد حاصل از تبلیغات نیز ۴۲ میلیارد تومان، فروش ترافیک ۲۳ میلیارد تومان و فروش فیلم و سریال نیز ۱۰/۸ میلیارد تومان اعلام شده است. این ارقام نشان می‌دهد که جمع درآمدهای فیلیمو بیش از ۵۷۴ میلیارد تومان است. فروش فیلیمو باکس نیز کمتر از ۵ میلیارد تومان، فیلیمو مدرسه حدود ۸۶۰ میلیون تومان و درآمد از آپارات نیز حدود ۶۰ میلیارد تومان است (گزارش عملکرد شرکت فناوران ایده پرداز صبا).

برآمده از دیدگاه مشارکت‌کنندگان در پژوهش، فیلیمو برای مخاطبانش ارزش‌های پیشنهادی دارد و محتوای مناسب، حق انتخاب محتوا، سهولت دسترسی و تجربه کاربری مناسب از جمله مهم‌ترین آن‌هاست. در این رابطه می‌توان به نتایج پژوهش‌های محسنی و همکاران (۱۴۰۰)، صلواتیان و همکاران (۱۳۹۷)، ندافی و احمدوند (۱۳۹۶)، صدقی (۱۳۹۱)، اولیور و همکاران (۲۰۱۸) و اوسترالدر و همکاران (۲۰۱۷) مبنی بر توجه به ارزش‌های پیشنهادی در مدل کسبوکار اشاره کرد. ارزش‌های پیشنهادی، بسته‌ای از محصولات و خدمات را توصیف می‌کند که برای یک بخش مشتری خاص، ارزش خلق می‌کند. ارزش پیشنهادی دلیل ترجیح یک شرکت نسبت به سایر شرکت‌ها توسط مشتریان است. در این راستا، مطالعه ساچه نیز بر یکی از ظرفیت‌های اصلی VOD‌ها یعنی سهولت دسترسی تأکید دارد که با یافته‌های پژوهش حاضر منطبق است. همچنین این یافته‌ها با بررسی محسنی و خوشنویس از حیث ارتقای سطح کیفی محتوا، با مطالعه ندافی و احمدوند از حیث پیشران ایده‌پردازی و با مطالعه پارک و همکاران از حیث اهمیت به سفارشی‌سازی نیاز مشتری و ایجاد امکان شخصی‌سازی محتوا و اعطای حق گزینشگری به مشتری هم‌سو است.

همچنین نتایج نشان داد دسته‌بندی کلی مخاطبان فیلیمو شامل کودک، جوان و نوجوان، بزرگ‌سالان و عموم مردم بود. در این رابطه می‌توان به نتایج تحقیقات ساچه (۲۰۱۴)، شیائو یان (۲۰۱۱) و کینگ (۲۰۱۰) مبنی بر اهمیت مخاطبان و دسته‌بندی آن‌ها در مدل کسبوکار اشاره کرد. مشتریان فیلیمو قلب مدل کسبوکار این پلتفرم را تشکیل می‌دهد. به‌منظور برآورده کردن بهتر نیازهای مشتریان، فیلیمو آنان را در بخش‌هایی جداگانه بر حسب نیازهای مشترک، رفتارهای مشترک و سایر ویژگی‌ها گروه‌بندی می‌کند. یافته‌های پژوهش حاضر با نتایج مقاله صلواتیان و همکاران که توأمان بر بازار چندوجهی و بازار گوشه‌ای تأکید دارد، هم‌خوان است؛ چراکه فیلیمو در هدف‌گیری مشتریان بر بازار کودک و بزرگ‌سال هم‌زمان توجه دارد.

تبلیغات، اصلی‌ترین کانال توزیع فیلیمو است. کانال‌های توزیع فیلیمو شامل سایت اینترنتی، تبلیغات دهان‌به‌دهان، بیلبورد، تبلیغات پیامکی و شبکه‌های اجتماعی است. در این رابطه می‌توان به نتایج پژوهش ندافی و احمدوند (۱۳۹۶)، صدقی (۱۳۹۱)، اولیور و همکاران (۲۰۱۸) و اوسترالدر و همکاران (۲۰۱۷) مبنی بر توجه به کانال‌های توزیع در مدل کسب و کار اشاره کرد. فیلیمو به‌منظور ارائه ارزش‌های پیشنهادی فوق‌الذکر به طیف متنوع مشتریان مورد هدف خود، از کانال‌های مختلف برای برقراری ارتباط و دسترسی به آن‌ها استفاده می‌کند. بدین ترتیب تبلیغات به‌عنوان نقطه تماس فیلیمو با مشتریان، نقش مهمی را در تجربه مشتری ایفا می‌کند. یافته‌های این پژوهش با نتایج مطالعه جاسکلاین و یاناتما (۲۰۱۹) به‌علت توجه به تبلیغات اثربخش و بازاریابی دهان‌به‌دهان سازگار است. در این زمینه بررسی پارک و همکاران نیز مؤید بازاریابی فردی‌بهره‌فرد است.

از نتایج دیگر پژوهش آن بود که از زاویه دید مشارکت‌کنندگان در پژوهش، استحکام روابط فیلیمو با کاربرانش به‌واسطه تولید محتوا مناسب با مشتری، انجام تبلیغات وسیع، ارتباط خوب با مشتری و حتی مشارکت مخاطبان در خلق محتوا و پشتیبانی ارگانی از سوی پلتفرم آپارات تضمین شده است؛ اما ضعف ارتباط فیلیمو با مشتریانش به‌واسطه فقدان نظام بازخورگیری سیستماتیک رقم خورده است. در این رابطه می‌توان به نتایج تحقیقات صلواتیان و همکاران

(۱۳۹۷)، ندافی و احمدوند (۱۳۹۶)، صدقی (۱۳۹۱)، اولیور و همکاران (۲۰۱۸) مبنی بر خلق رابطه با مشتریان در مدل کسب‌وکار اشاره کرد. دامنه روابط با مشتری می‌تواند شامل ارتباط چهره‌به‌چهره تا خدمات پشتیبانی خودکار باشد. انگیزه ارتباط با مشتری می‌تواند جذب مشتری، حفظ مشتری و افزایش فروش باشد. یافته‌های مشابه در مطالعه جاسکلاین و یاناتما (۲۰۱۹) که روی آژانس‌های خبری انجام شد، نیز به چشم می‌خورد که قائل به ایجاد فرصت تعامل با مشتری در خلق خدمت/کالاست؛ به طوری که به ساخت قدرت اجتماعی نزد آن منجر می‌شود.

همچنین نتایج نشان داد که فیلیمو چندین فعالیت کلیدی کلی، شامل توسعه زیرساخت فنی و انسانی، تولید محظوای با کیفیت، بازاریابی و تبلیغات و پیگیری مالکیت معنوی دارد. در رابطه با این نتیجه می‌توان به نتایج تحقیقات ساوج (۲۰۱۴)، ساندرسون (۲۰۱۱)، شیائو یان (۲۰۱۰) و کینگ (۲۰۱۱) مبنی بر خلق و ایجاد فعالیت‌های کلیدی در مدل کسب‌وکار اشاره کرد. فعالیت‌های کلیدی، مهم‌ترین وظایف مورد نیاز برای عملکرد مناسب مدل کسب‌وکار را توصیف می‌کنند. هر مدل کسب‌وکار به تعدادی فعالیت کلیدی نیاز دارد. این فعالیت‌ها مهم‌ترین اقداماتی هستند که یک شرکت باید انجام دهد تا عملکرد موفقی داشته باشد. فعالیت‌های کلیدی را می‌توان به صورت زیر دسته‌بندی کرد:

۱. تولید: این فعالیت شامل طراحی، ساخت و ارائه محصولات در مقادیر چشمگیر یا با کیفیت عالی است. تولید،

فعالیت غالب در مدل‌های تجاری شرکت‌های تولیدی است؛

۲. حل مسئله: فعالیت‌های کلیدی از این نوع شامل ارائه راه حل‌های جدید برای مشکلات خاص هر مشتری به طور جداگانه است. عملیات غالب سازمان‌های خدماتی، معمولاً فعالیت‌های حل مسئله است؛

۳. بستر/شبکه: فعالیت‌های مربوط به مدیریت پلتفرم یا شبکه، فعالیت‌های کلیدی مدل کسب‌وکار را تشکیل می‌دهند که در طراحی آن از این بستر به عنوان منبع کلیدی استفاده می‌شود. در مطالعه محسنی و خوشنویس ایجاد برنده متمایز به عنوان یک فعالیت کلیدی در توسعه کسب‌وکارهای دیجیتال به رسمیت شناخته شده است که در یافته‌های این پژوهش نمی‌گنجد.

همچنین نتیجه پژوهش نشان داد فیلیمو چندین منبع کلیدی کلی شامل مالی و انسانی، تجهیزات و زیرساخت، مخاطبان، محتوا و تبلیغات دارد. در این رابطه می‌توان به نتایج تحقیقات صلواتیان و همکاران (۱۳۹۷)، ندافی و احمدوند (۱۳۹۶)، صدقی (۱۳۹۱)، اولیور و همکاران (۲۰۱۸) مبنی بر توجه به منابع کلیدی در مدل کسب‌وکار اشاره کرد. منابع، فیلیمو را قادر می‌سازد تا ارزش پیشنهادی خود را ایجاد و ارائه کند، به بازارها دست یابد، روابط خود را با بخش‌های مشتریان حفظ کند و درآمد کسب کند.

فیلیمو چندین شریک کلیدی شامل کارگردان‌ها و تهیه‌کنندگان، مؤسسه‌های تولیدکننده فیلم و سریال، شرکت‌های مخابراتی و اینترنتی و نهادها و سازمان‌های دیگر دارد. در این رابطه می‌توان به نتایج تحقیقات محسنی و همکاران (۱۴۰۰)، صلواتیان و همکاران (۱۳۹۷)، ندافی و احمدوند (۱۳۹۶)، صدقی (۱۳۹۱)، اولیور و همکاران (۲۰۱۸) و اوستروالدر و همکاران (۲۰۱۷) مبنی بر توجه به مشارکت کلیدی در مدل کسب‌وکار اشاره کرد. مشارکت‌های کلیدی شبکه‌ای از تأمین‌کنندگان و شرکا را توصیف می‌کند که باعث عملکرد صحیح مدل کسب‌وکار می‌شوند. در مطالعه ندافی و احمدوند

نیز به صراحت بر مشارکت با سرمایه‌گذاران به عنوان یکی از پیشران‌های توسعه کسبوکارهای نوپا تأکید شده است. همچنین به استناد مطالعه حاج محمدی (۲۰۱۸) نیز تعامل و شراکت با ذی‌نفعان اصلی در بازار توزیع فیلم ضروری شناخته شد.

ساختار هزینه کلی فیلیمو شامل تولید و خرید محتوا، منابع انسانی، پشتیبانی و زیرساخت و بازاریابی است. در این رابطه می‌توان به نتایج تحقیقات صلوانیان و همکاران (۱۳۹۷)، ندافی و احمدوند (۱۳۹۶)، صدقی (۱۳۹۱)، اولیور و همکاران (۲۰۱۸) مبنی بر توجه به ساختار کلی هزینه در مدل کسبوکار اشاره کرد. ساختار هزینه تمام هزینه‌هایی را تشريح می‌کند که اجرای مدل کسبوکار با خود به همراه دارد. مدل‌های کسبوکار هزینه محور بر کمینه نمودن هزینه‌ها تمرکز دارند. هدف این رویکرد ایجاد و حفظ چاپکترین ساختار هزینه ممکن با استفاده از بیشترین میزان خودکارسازی فعالیتها و برونوپاری گسترش است. برخی از شرکت‌ها در طراحی مدل کسبوکار، کمتر به جنبه هزینه توجه می‌کنند و در عوض تمرکز آن‌ها بر خلق ارزش است. ارزش‌های پیشنهادی مرغوب و خدمات اختصاصی سطح بالا از مشخصات مدل‌های کسبوکار ارزش محور می‌باشند. به نظر می‌رسد مدل کسبوکار فیلیمو، مبتنی بر خلق ارزش باشد. فیلیمو چندین جریان درآمدی کلی شامل حق اشتراک، تبلیغات و اسپانسرینگ دارد. در رابطه با این نتیجه می‌توان به نتایج تحقیقات ساوج (۲۰۱۴)، ساندرسون (۲۰۱۴)، شیائو یان (۲۰۱۱) و کینگ (۲۰۱۰) مبنی بر توجه به جریان درآمدی در مدل کسبوکار اشاره کرد. اگر مشتریان قلب مدل کسبوکار باشند، جریان‌های درآمدی شریان‌های آن را تشکیل می‌دهند. مدل کسبوکار می‌تواند شامل دو نوع مختلف از جریان‌های درآمدی باشد: ۱. درآمدهای تراکنشی که حاصل پرداخت مشتری برای یک بار خرید است؛ ۲. درآمدهای تکرارپذیر که حاصل پرداخت‌های مکرر مشتریان در قبال ارائه یک ارزش پیشنهادی یا فراهم‌سازی خدمات پس از فروش برای آن‌هاست. به نظر می‌رسد فیلیمو، از هر دو مدل جریان درآمدی بهره می‌برد. در این زمینه یافته‌های بوژینسکی و دروسیک تا آنجا پیش رفته‌اند که موفقیت پلتفرم‌های VoD را منوط به شناخت خوب اقتصادی آن‌ها از بازار دانسته‌اند.

همچنین نتایج پژوهش نشان داد از زاویه دید مشارکت‌کنندگان در پژوهش، سایر عوامل کلی مؤثر بر موفقیت فیلیمو عبارت‌اند از: شبکه قوی، هوشمندی و زمان شناسی، دغدغه اجتماعی و تجربه موفق قبلی. ویژگی‌های اکوسیستمی که فیلیمو در آن حضور دارد، شامل نامت مرکز بودن، به هم پیوستگی، رقابت و همکاری، ارائه محصولات مکمل و تنظیم‌گری توسط نهاد مقررات‌گذار می‌شود. از دیگر عوامل پایداری فیلیمو عبارت‌ست از بهره‌وری پایه فیلیمو، قابلیت بقا در برابر شوک‌های درونی یا بیرونی، ارائه مزیت رقابتی از منابع گوناگون و قابلیت تغییر در زمان تغییرات محیطی، توانایی خلق نقاط بکر گوشاهی و در نهایت، تغییر نگرش از حالت تدافعی به فعالانه بوده است.

محدودیت‌های پژوهش

- مهم‌ترین محدودیت‌هایی که محققان در طول پژوهش با آن مواجه بودند عبارت‌اند از:
۱. به‌دلیل ماهیت پیچیده و چندبعدی بودن مدل کسبوکار، عوامل دیگر مانند محیط، نقش رسانه‌های اجتماعی رقیب، نقش دولت و... در تحقق آن نقش دارند که در پژوهش حاضر ذکر نشده‌اند.

۲. از آنجا که پژوهش حاضر به روش کیفی انجام شده است، امکان تعیین مدل کسب‌وکار پلتفرم فیلیمو به سایر پلتفرم‌های رسانه‌ای وجود ندارد.
۳. از آنجا که پژوهش حاضر به روش کیفی انجام شده است و محققان خود به گردآوری و تحلیل داده‌ها پرداختند، امکان سوگیری و تفسیر به رأی در نتایج وجود دارد.
۴. عدم امکان کنترل متغیرهای مزاحم که در نتایج تأثیرگذار بوده‌اند و ممکن است یافته‌ها، تحت تأثیر آن‌ها قرار گرفته باشند.

منابع

امینیان، مقداد؛ باقری، سیدمحمد و روح الامینی، مهدی (۱۴۰۰). تبیین مدل روابط ساختاری میان بازاریابی شبکه‌های اجتماعی و رفتار مشتری درجهت ارتقای برنده در صنعت لبیات (مورد مطالعه: شرکت کاله در شبکه‌های اجتماعی). *تحقیقات بازاریابی نوین*، ۱(۱)، ۱۱۹-۲۲۴.

جانسون، برک و کریستنسن، لری (۱۳۹۹). روش پژوهش در علوم تربیتی: کمی، کیفی، آمیخته (علی‌اکبر خسروی بابادی، کامبیز پوشنه، محرم آغازاده، مترجمان)، تهران: آیینه.

جلیلوند خسروی، مسعود؛ مقصودی، مهرداد و صلواتیان، سیاوش (۱۴۰۰). شناسایی و دسته‌بندی کاربران پلتفرم‌های تماشای برخط فیلم به کمک تکنیک تحلیل شبکه اجتماعی؛ مطالعه موردی سینمامارکت. *تحقیقات بازاریابی نوین*، ۱۱(۴)، ۱-۲۰.

جمشیدی، محمدجواد؛ آرمند، شیرین و کریمی، شهلا (۱۴۰۱). طراحی و تدوین مدل تجاری‌سازی خدمات ارائه شده توسط کسب‌وکارهای فعال در زمینه تجارت الکترونیک. *سیاست‌نامه علم و فناوری*، ۱۲(۱)، ۴۳-۵۸.

جهانی، امیرحسین (۱۴۰۱). عوامل مؤثر بر پایداری مدیریت کسب‌وکار مبتنی بر نوآوری در شرکت‌های دارویی در ایران. *سومین کنفرانس بین‌المللی نوآوری در مدیریت کسب‌وکار و اقتصاد*، تهران، ۱۵۰۹۵۵۷. <https://civilica.com/doc/1509557>

حسن‌زاده ظروفچی، حمیرا (۱۳۹۸). بررسی تأثیر فرایند کسب‌وکار الکترونیکی بر ارزش تجاری (مطالعه موردی: شرکت سایپا). *فصلنامه حسابداری و اقتصاد*، ۲۵(۳). <https://civilica.com/doc/1503225>

شیرمحمدی، یزدان؛ ضرغام بروجنی، حمید و جوانی، معصومه (۱۳۹۸). اثر ارزش تعامل اجتماعی، ظاهری و اعتباری برندهای گردشگری در فضای مجازی و تأثیر آن بر انتخاب مقصد گردشگران اروپایی (مورد مطالعه: دفاتر خدمات مسافرتی شهر تهران). *تحقیقات بازاریابی نوین*، ۹(۳)، ۹۷-۱۰۰.

صدقی، مهدی (۱۳۹۱). بررسی رابطه رسانه‌های نوین با مدل کسب‌وکار در سازمان صدا و سیما، پایان نامه کارشناسی ارشد، تهران، دانشگاه علامه طباطبائی.

صلواتیان، سیاوش؛ تقوا، محمدرضا و گودرزی، میلاد (۱۳۹۷). طراحی بوم مدل کسب‌وکار رسانه‌های اجتماعی نوپای بومی با جهت‌گیری راهبرد تمرکز پورتر. *فصلنامه علمی پژوهشی توسعه کارآفرینی*، ۱۱(۱)، ۸۱-۱۰۰.

فرهنگی، علی‌اکبر؛ قراگوزلو، علیرضا؛ صلواتیان، سیاوش (۱۳۸۹). توجه حکمرانی جدید در اقتصاد رسانه. *فصلنامه پژوهش‌های ارتباطی*، ۱۷(۶۳)، ۹۱-۱۱۴.

فناوران ایده‌پرداز صبا (۱۴۰۱). گزارش عملکرد شرکت فناوران ایده‌پرداز صبا. دسترسی در آدرس:
<https://digiato.com/article/2023/04/21/filimo-report-1401>

محسنی، محسن؛ فائزی رازی، فرشاد و خوشنویس، مریم (۱۴۰۰). طراحی مدل کسبوکار رسانه‌های دیجیتال مبتنی بر ایجاد برنده‌تمایز. مدیریت بازارگانی، ۱۳(۳)، ۷۶۹-۷۹۰.

محمدپور، احمد (۱۳۹۰). روش تحقیق کیفی، خصل روشن، منطق و طرح در روش‌شناسی کیفی، تهران: جامعه‌شناسان ندafi، راضیه و احمدوند، مصطفی (۱۳۹۶). شناسایی و اولویت‌بندی پیشران‌های توسعه کسبوکارهای نوپا (استارتاپ‌ها) با استفاده از روش‌شناسی کیو. توسعه کارآفرینی، ۱۰(۳)، ۵۱۷-۵۳۴.

ویمر، راجر دی. و دومینیک، جوزف آر. (۱۳۸۴). تحقیق در رسانه‌های جمعی (کاوهس سیدامامی، مترجم)، تهران: مرکز تحقیقات صداوسیما.

References

- Afuah, A. & Tucci, C. (2004). *Business models: a strategic management approach*, McGraw-Hill, New York.
- Aminian, M., Bagheri, S.M. & Rooh AlAmini, M. (2021). Explaining the model of structural relationships between social network marketing and customer behavior in order to promote the brand in the dairy industry (case study: Kale company in social networks). *Modern Marketing Research*, 12(1), 119-224. (in Persian)
- Budzinski, O. & Lindstädt, N. (2018). The new media economics of video-on-demand markets: Lessons for competition policy. *Ilmenau Economics Discussion Papers*, 24(116).
- Farhangi, A., Gharagozlu, A. & Salavatian, S. (2009). Attention to new governance in media economy. *Communication Research Quarterly*, 17 (63), 91-114. (in Persian)
- Hajmohammadi, A. (2018). Competitive capabilities in film distribution market: The case of Filimo, In book: *Competitiveness in Emerging Markets* (pp.109-120).
- Hassanzadeh Zoroofchi, H. (2018). Investigating the effect of e-business process on business value (case study: Saipa Company). *Accounting and Economics Quarterly*, 3(1). <https://civilica.com/doc/1503225> (in Persian)
- Hu, X. (2011). *Social media business model analysis-case Tencent, Facebook, and Myspace*. Available at: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:aalto-201111181588>
- Jääskeläinen, A. & Yanatma, S. (2019). *The future of national news agencies in Europe: Business model innovation in media-owned national news agencies*. Department of Media and Communications London School of Economics and Political Science.
- Jalilvand Khosravi, M., Maghsoudi, M. & Salavatian, S. (2021). Identifying and categorizing users of online movie viewing platforms using the social network analysis technique; (case study: Cinema market). *Modern Marketing Research*, 11(4), 1-20. (in Persian)

- Jamshidi, M., Armand, Sh. & Karimi, Sh. (2022). Designing and compiling the commercialization model of services provided by businesses active in the field of e-commerce. *Science and Technology Policy*, 12(1), 43-58. <https://civilica.com/doc/1508697> (in Persian)
- Jang, M., Baek, H. & Kim, S. (2021). Movie characteristics as determinants of download-to own performance in the Korean video-on-demand market. *Telecommunications Policy*, 45(7), 102140.
- Johnson, B. & Christensen, L. (2020). *Research method in educational sciences: quantitative, qualitative, mixed.* (Ali Akbar Khosravi Babadi, Kambiz Pushneh, Moharram Aghazadeh, Trans.). Tehran: Aizh. (in Persian)
- Mohammad poor, A. (2011). *Qualitative research method, anti-method 1, logic and design in qualitative methodology*, Tehran: Sociologists. (in Persian)
- Mohseni, M. و Faezi Razi, F. & Khoshnevis, M. (2021). Designing a digital media business model based on creating a distinctive brand. *Business Management*, 13(3), 769-790. (in Persian)
- Nadafi, R. & Ahmadvand, M. (2016). Identification and prioritization of development factors of startups using q methodology. *Journal of Entrepreneurship Development*, 10(3), 517-534. doi: 10.22059/jed.2018.236443.652249. (in Persian)
- Oliver, M., Budzinski, O. & Lindstädt, N. (2018). The new media economics of video-on-demand markets: Lessons for competition policy. *Ilmenau Economics Discussion Papers*, 24(116).
- Osterwalder, A., Pigneur, Y., Oliveira, M. A. Y. & Ferreira, J. J. P. (2017). Business Model Generation: A handbook for visionaries, game changers and challengers. *African journal of business management*, 5(7), 22-30.
- Pang, J. (2021, March). E-Commerce business model innovation under the background of internet celebrity economy. In *6th International Conference on Financial Innovation and Economic Development (ICFIED 2021)* (pp. 513-519). Atlantis Press.
- Park, H., Kim, S., Jeong, Y. & Minshall, T. (2021). *Customer entrepreneurship on digital platforms: Challenges and solutions for platform business models*. *Creativity and innovation management*, 30 (1), 96-115.
- Pateli, A.G. & Giaglis, G.M. (2003). A framework for understanding and analysing eBusiness models. *16th Bled eCommerce Conference eTransformation*, Bled, Slovenia, June 9-11, pp. 330-348.
- Weimar, R.D. & Dominic, J.R. (2006). *Research in mass media*. (Kavoos Seyedemami, Trans.). Tehran: IRIB Research Center. (in Persian)
- Saba Idepardaz Technologists (2022). *Performance report of Saba Idepardaz Technologists Company*. <https://digiato.com/article/2023/04/21/filimo-report-1401> (in Persian)
- Salavatian, S., Taqwa, M.R. & Goodarzi, M. (2017). Designing the canvas of the nascent native social media business model with the orientation of Porter's focus strategy. *Scientific*

- Research Quarterly Journal of Entrepreneurship Development*, 11(1), 81-100. (in Persian)
- Sanderson, A. (2014). *New media business models, where content and commerce collide: Strategies and ethical considerations for success in a new media world*. BS. Journalism Thesis, California Polytechnic State University, San Luis Obispo.
- Saunders, M., Lewis, P. & Thornhill, A. (2009). *Research methods for business students*. (Fifth edition). Harlow: Pearson Education.
- Savage, J. (2017). *The effect of video on demand services on the cinema Industry*. MSc Marketing Thesis, Letterkenny Institute of Technology.
- Sedghi, M. (2011). *Investigating the relationship between new media and the business model in the IRIB organization*. Master's thesis, Tehran, Allameh Tabatabai University. (in Persian)
- Shirmohammadi, Y., Zargham Borojeni, H. & Javani, M. (2018). The effect of the value of social interaction, appearance and credibility of tourism brands in virtual space and its effect on the destination choice of European tourists (case study: Tehran travel service offices). *Modern Marketing Research*, 9(3), 97-100. (in Persian)
- Speziale, H. S., Streubert, H. J. & Carpenter, D. R. (2011). *Qualitative research in nursing: Advancing the humanistic imperative*. Lippincott Williams & Wilkins.